

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6-30
za en mesec " " " 2-20
za hemóljivo ololetno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—
V spravi prejemov mesečno K 1-90

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . . . po 15 v
za dvakrat . . . . . " 13 "
za trikrat . . . . . " 10 "
za večkrat primaren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna pettivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenoma nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. III.
Avstr. poštno hran. račun št. 24.797. Ogrske poštno
hran. račun št. 26.511. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 16 strani.

Nekaj o novem vodnem zakonu.

Vlada je izdelala načrt vodnega zakona, ki ga bo vložila v deželni zbor, da sklene reformo, ki jo zlasti velika industrija že dolgo časa zahteva. Ne spuščam se v razmotrivanje, zakaj vlada ni vložila načrta v državnem zboru, ampak prepušča posameznim deželam, da sklenejo na podlagi te predloge deželne zakone. Vršile so se ankete, pri katerih so interesi agrarcev in industrialcev šli precej daleč narazen, in kar dobimo sedaj v roke, je sad kompromisa med obema strujama. Kot vsak kompromis, tudi ta ne zadovolji popolnoma nobene struje; ves zakonski načrt, ki pomeni v legislativnem oziru velik napredek, se giblje v materialnem pogledu na neki srednji črti. Kadar da agrarcem kako koncesijo, tudi industriji prizna kako ugodnost. Sklepi deželnih zborov se pač ne bodo smeli odaljiti od te srednje črte.

V alpskih deželah se je pojavilo močno gibanje, ki vindičira vodne sile za dežele. Naravno je, da domače prebivalstvo v vsaki kronovini nerado vidi, da mu tuji kapitalisti zasledijo glavne vodne sile, ki jih potem izkoriščajo za vse čase le za svoje naprave, ne da bi imela javnost od tega druge koristi, nego da smejo domačini vstopiti kot delavci v industrialne naprave mogočnega internacionalnega kapitalista. Odlučni korak je storil v tem oziru koroški deželni zbor, ki so mu sledili tudi drugi. Kranjski deželni zbor je sklenil zakon, ki izroča vodne sile pred vsem izkoriščanju od strani avtonomnih oblastev: dežele in občin.

Tej odločni zahtevi deželnih zastopov se ni mogla upirati centralna vlada. Sprejela je v zakonsko predlogo nekaj določil, ki dajo državi, deželam in občinam nekaj prednosti pred zasebniki. Preden dobi zasebnik koncesijo, se mora vprašati deželni odbor, ali ne namerava dežela ali kaka njena občina tam graditi. Samo tedaj, če niti država niti dežela ali občine ne izkoristijo vodne sile, je prosta za zasebnike, in sicer dobe avtonomne oblasti koncesijo za 90 let, zasebnik le za 60 let. Na drugi strani se pa gradba olajša, ker se uvede pravica razlastitve z odškodnino proti manjšim vodnim upravičencem. Važna je določba, da ima vlada pri podelitvi koncesije prepoznati konkurenčne projekte ne le s sta-

lišča večje gospodarske važnosti, ampak ne sme dopustiti, da bi se vodne sile cepile in nepopolno izrabljale. Oni projekt ima prednost, ki vodno silo popolnoma izrabli.

Ker se je doslej v tem oziru jako neenako postopalo, je izdala vlada pred kratkim ministerialno naredbo, ki se — kolikor je po starem vodnem pravu mogoče — približuje določbam bodočega vodnega zakona.

Vladna predloga le deloma ustreza zahtevam deželnih zastopov. A še to je nekaterim preveč. Dvignil se je bojevnik proti tej ministerialni naredbi in proti načelom vladne predloge v osebi Simona Riegra, ki je sestavil za celovško sekcijo rudarskega društva za Štajersko in Koroško spomenico, v kateri roti alpske deželne zastope, da naj svoje sklepe prekličejo in izpremene svoje načelno stališče.

In zakaj? Priznava, da bi bil tak zakon za Koroško in Štajersko dober, a vse mora biti proti »podeželju« vodnih sil — radi Kranjske! V resnici se obširna spomenica spoštovanega rudarskega društva za Koroško in Štajersko bavi skoro izključno le s Kranjsko s stranskimi pogledi na Istro in Dalmacijo — torej z deželami, katere imenovano društvo pravzaprav nič ne brigajo.

Simon Riegrova sekta, ki šteje nekaj pristašev to- in onstran Karavank, zahteva, da se vodne stvari vzamejo deželnim zborom in pridrže državni zakonodaji, zahteva pa tudi, da se izpremeni že imenovana ministerialna naredba v sledečih točkah:

1. Odpravi se naj predložitev projektov hidrografičnemu centralnemu uradu, ker je le izguba časa.

2. Odpravi se naj neenakost v omejitvi vodopravnih koncesij. Če se koncesije časovno omeje, naj se med državo, deželo, občinami in zasebniki ne dela razlike.

3. Koncesionirana doba se naj računa od časa pravomočnosti obratnega dovoljenja, ne pa stavbenega dovoljenja.

4. Vodopravne koncesije naj se več ne omeje na osebo in odpravijo naj se vse določbe, ki ovirajo podjetnost.

5. Naj se ne zahteva popolno izkoriščanje vodnih stopenj v vseh onih slučajih, ko je voliti med neizkoriščanjem ali delnim izkoriščanjem.

6. Odpravi naj se vsaka predprava države, dežele in občin proti zasebnikom glede stavbene dobe in ne da

javnim korporacijam sploh nobena prednost pred zasebnikom.

O nekaterih teh zahtev se da govoriti; tako na primer se tudi nam zdi hidrografični centralni urad nepotrebna instanca, ki utegne postati marsikateremu dobremu napredku usodopolna. Svoje glavne zahteve je pa poročevalec imenovanega rudarskega društva za Štajersko in Koroško kompromitiral s svojo jako odkritosrčno utemeljitvijo.

Simon Rieger trdi namreč, da je ministerialna naredba škodljiva nemštvo, in da se mora novi vodni zakon, ki da deželnim zastopom nekaj veljave pri vodnih stvareh, pobijati, ker bi sicer kranjski deželni odbor to moč porabil v korist deželi in domačemu prebivalstvu in bi s tem prekrizal račune Simon Riegrove sekte, ki živi v mislih, da ima le ona pravico do vseh vodnih sil naše dežele in da je državna oblast le zato tukaj, da domačina razlastuje na korist par kapitalistom te koroško-tržiške sekte.

Simon Riegrova sekta se bori pod geslom »svobodnega tekmovanja«. A v resnici se bori za pravo protislovje svobode. Kajti ako dobi po novem vodnem zakonu velekapitalist oblast razlastiti malega mlinarja in žagarja, za katerega se torej vsa svoboda neha, je nujno potrebna korektura te premoči, ki obstoji v moči javnih faktorjev, poglobitve vodne sile izkoristiti za splošno javnost in s tem postaviti mejo prepovedi zasebnega kapitalizma. To je načelo prave svobode in pravega napredka.

Na Kranjskem imamo danes 36 milijonarjev. Napredek naše dežele pa ne obstoji v tem, da se le premoženje teh izvoljencev povišuje, ampak da raste premoženje vsega ljudstva.

Simon Riegrova sekta je drugega mnenja in misli, da ima le ona privileg industrije, prebivalstvo dežele pa da mora Boga hvaliti, ako ga milostno sprejmejo k stroju za delavca. Ta sekta veruje še vedno v herezijo »Herrenvolka«. Nemštvo je pa napačna firma za njo, kajti pravi kapitalist in industrialc je internacionalen, kakor so internacionalne številke na borznih poročilih. Nemškonacionalni so njegovi pisarji in duhovi nižje vrste.

Simon Rieger je grozno hud na Kranjce, ker se žilavo drže svojih pravic. Vodopravne obravnave na Kranjskem — toži Simon Rieger — so najburnejše in postanejo včasih prave re-

volte, kajti vse se potegne za domačina proti tujemu kapitalistu.

Simon Rieger misli, da je to gospodarsko škodljivo. A mi vidimo ravno v tej lastnosti našega ljudstva sposobnost za največji gospodarski napredek. Ljudje, ki za noben denar ne bi dali kaplje svoje vode tujcu, so takoj spoznali korist velikih skupnih vodnih naprav in svoje stopnje proti odškodnini prepustili rade volje deželnemu odboru.

To pa delajo skrivne moči človeške duše, ki jih Riegrova sekta ne pozna. In te moči bodo ustvarile novo dobo.

Dr. E. Lampe.

Obrtniku pravico!

Dandanes toži ves svet. Tožijo tudi tisti o slabih časih, ki se šopirijo v zlatu in srebru in ki nimajo nikdar dovolj polnih svojih blagajn. Mislimo tu na tiste, ki združeni v kartelih in trustih sesajo kri ljudstva in mu draže vse potrebščine tako, da se celo med njimi nahajajo ljudje, ki izjavljajo, da bodo karteli in trusti zadušeni v krvi obupanega ljudstva. Strašno kupičenje premoženja v rokah posameznikov zasledimo v zgodovini edino v rimski državi. Bolje ne bo prej, dokler se modernemu oduštvu ne pristržejo njegovi preostri kremplji.

Moderno oduštvu tlači tudi obrtnika, in sicer bolj, kakor to sam misli, dasi čuti oduštvu pest na svojem lastnem telesu. V krempljih velikih oduštvov so tudi malone vse evropske države, ki zato oddajajo javna dela velikim kapitalistom in se prav nič ne ozirajo na srednjega in malega obrtnika. Njih zgledu slede z redkimi izjemami tudi dežele in občine, ki oddajajo velika dela le velikemu podjetniku, srednji in mali obrtnik se pa zapostavlja, če ni veliki podjetnik sam tako milostljiv, da ti vrže s svoje bogato naložene mize nekaj drobtin in ti milostno da nekaj dela, seveda za beraško odškodnino, ki je bolj podobna miloščini, kakor pa plačilu za pošteno in dobro storjeno delo. Vsakdo lahko sam izprevidi, da tako ne more iti naprej, če nočemo, da popolnoma propade srednji stan, ki že dolgo, dolgo ni več zlati srednji stan, kakor je bil ob tistih časih, ko so cerkvene protioduštvske postave onemogočevale oduštvu.

To so izprevideli tudi na letošnjem tretjem shodu srednjih stanov v Monakovem. Izborjen poznavatelj obrtnih za-

LISTEK.

Klavijolna.

Bridek spomin me obhaja, če pomislim kako sem opazoval kot srednješolec »citrarja« visoke postave, smelih, podjetnih korakov, skrb, žalost in srd v obrazu pod prlično dolgimi črnimi lasmi, pa s škatljo v rokah, v kateri je nosil svoje življenje, srce in dušo, sad dolgih, predolgih sestradanih ur . . . . . Že takrat sem zvedel, da je to Bajde (oče) samouk in izumitelj v instrumentalni tehniki. Enkrat sem ga tudi slišal v spremstvu sinov Ludovika in Rudolfa, slišal sem tudi okoli sebe ljudi, čes kako je škoda tega človeka. Ko je pa prišel po obolus, so pa zijali ta trpkosti poln obraz, spraševali in spraševali, ter ga odslovili milostno praznih rok, pa tudi obdarovali — s krajcarjem.

Takrat je morda že nosil oče v glavi misel na krožni lok, prav gotovo pa takrat se ni zanoval današnji Ludvik instrumentov, ki stoji danes gotovi v njegovi delavnici. Oče je začel in spodbujal, sin nadaljuje paralelno očetom, neustrašeno in energično, s popolnim pa tudi opravičenim zaupanjem v svojo silo. In en rezultat te izredne energije in truda je »Klavijolna«, iz-

um, katerega pokaže Ludvik Bajde jutri zvečer v hotelu »Union« na glasbenem večeru »Ljubljane«.

Prav nič ni komplicirano to glasbilo in vendar je tako krasno, efektivno. Sestavljeno je takole: Na lesenem stolu stoji violina, viola ali violončelo, opremljena s samo eno, seveda podaljšano struno na podaljšanem držalu. Nad struno so tipke v velikem obsegu kakor na klavirju, s katerimi se pritiska na struno. Ta zavzveni, če se preko nje povleče navaden lok. Spodaj pa je pritrjen tremulator, ki nadomestuje izborno tremolo roke. Kdor torej pozna tipke, potrebuje jedva 14 dni vaje, da more na klavijolini izvajati komade, katere more goslač igrati komaj v 2 ali 3 letih, pa še takrat slabo. Ton te klavijoline nikakor ni trd, kakor bi kdo sumil nego povsem enoličen s tonom gosli. Distoniranje je izključeno. Slednjič pa je vse skupaj lahko prenesljivo, ker tehta komaj 12 kg. To je kratek opis glasbila.

Bajde (sin) se je dolgo trudil s to stvarjo, ki stoji doma in bi doma ostala, če bi samo gotovi Slovenci skrbeli za njeno odrešenje.

V odboru »Ljubljane« je našel Bajde smisel in živo zanimanje za svojo iznajdbo in v njenem odborniku, velepodjetniku g. Jos. Lončariču svojega velikodušnega podpiratelja. Sedaj

pač prihajajo drug za drugim, ki ponujajo, prej so se — muzali. In kaj je našemu kulturnemu življenju mar za Bajdetova glasbila?

Kamor doslej ni imela pristopa nobena, še tako ponižna komorna godba, vsepovsod, kjer imate muzikalne inteligente, inteligente v toliko, da berote note in poznajo tipke, tam bodo lahko svirali dobro, plemenito glasbo. Na cerkvenih korih se bo to glasbilo dalo izvrstno uporabiti za slovesne sv. maše. Često bo prešlo popoldne mesto v gostilni pri vinu in malovažnem pogovoru doma ob naslaji plemenite glasbe. Tu tiči lep kulturni moment. Radujmo se, da ga je odkril Slovenec. Vrnimo Bajdetu za živih dni vse trpljenje in bridkosti in trud njegov z zanimanjem za njegovo stvar, bodrimo ga k nadaljnemu delu in vzdržimo njegovo silo. Njegov mehaničen kvartet na lok, ki še doma stoji, pričča, kako neumorno da snuje Bajde dalje in dalje in da ne pozna truda ne cilja v življenju, ki bi ga dovedel v brezdelnost. Prepričan, da bo to blagotvorno glasbilo našlo pot širom sveta, Bajde u na iznajdbi ob njeni prvi jutrajšnji glavni produkciji najtopeleje čestitam, ter mu želim čimprej zmagoslaven pohod v svet, kateremu je svoj čas preludiral oče, takrat bolesten, danes upravičeno radosten in nadepoln.

A. S.

Gospod Vrbanč.

Vaška slika. — Spisal F. Poženel.

Navadno smo mu rekli »gospod Vrbanč«, pisal se je pa Fr. Cviren. Bil je jako nadarjen in prebrisan fant, pa tudi zelo šaljev, da smo se vedno zabavali in nasmejali v njegovi družbi. Imel je samo to napako, da je bil majhen in da je bil v ledjih nekoliko pohabljen, da se je pri hoji nekoliko zibal, kakor raca. Toda kljub temu je bil vedno židane volje in je pel in vriskal posebno kadar je bil v naši družbi. Seveda smo bili tudi mi prijazni ž njim, tako da se je trdno držal naše družbe.

»Saj zdaj sem že fant, lahko hodim z vami,« je včasih rekel, kadar so se »ponosnejši« fantje pošalili iz njega in iz nas, ki smo z njim hodili. Lepi Tonček, podomače Toncov Tone, ki je dobro vedel, da je gospod Vrbanč šele pretečeni mesec dovršil 17. leto, je že hotel nekaj reči, pa se je hitro premislil in se le dobrovoljno nasmešnil.

Gospod Vrbanč je bil najzvestejši član našega izobraževalnega društva, ker je prebil skoro ves prosti čas v »Domu«. Učil se je krojaštva pri najboljšem in najtočnejšem krojaču F. Rupniku, ki je imel gotovo polovico vaščanov za odjemalce, poleg tega pa so se še zatekali k njemu iz sosednjih va-

dev, nemški državni poslanec, slikarski mojster Irl, ki je znan po celi Evropi, je poročal o nazadovanju obrtnega stanu. Irl je mnenja, da povzročajo predvsem propad obrtnega stanu dejstva, ker ima obrtnik premalo dela. Bogati podjetniki, ki jih vzgaja in podpira postavodaja, so se znali postaviti med naročnika in konsumenta na eni strani, na drugi strani pa med rokodelca in prodajalca na drobno. Obrtniki tudi veliko trpe vsled tega, ker se je vrnila po državah pospeševana razvada in zlo, da se oddajajo dela in dobave najnižjemu ponudniku. Zato divja med obrtniki divja konkurenca, ki izključuje, da bi imel obrtnik skromen dobiček. Veliki oddajalci, osobito državne, deželne in občinske uprave pa izdelujejo rokodelska dela v lastni režiji.

Država in javne oblasti so z navedena stališča dolžne, da obrtniku pomagajo. Ščititi in varovati bi morale slabše. Lastna korist narekuje državi in občini, da vzdrži in ohrani obrtni stan.

Najmanjše, kar morajo obrtniki zahtevati, je, da se javna obrtna dela ne bodo več oddajala glavnim in posredovalnim podjetnikom, marveč naravnost obrtnikom. Tudi pri dobavi trgovinskih predmetov naj se, kolikor mogoče, ozira na srednji obrtni stan.

Javna dela bi se smela nadalje razpisati samo v slučaju, če bi se dokazalo, da so mojstri postavili neupravičeno visoke cene ali če bi se naprej vedelo, da se delo ne bo dobro napravilo. Pred vsem se pa morajo javne oblasti ozirati na tiste obrtnike, ki stanujejo v občinah tistih okrajev, kjer namestava delo izvesti. Grda razvada, da se odda delo najcenejšemu ponudniku, bi se pa morala povsod odpraviti.

Irl je priporočal, da morajo biti državne, deželne in občinske oblasti v stalnem stiku z organizacijami obrtnikov, zato, da se obrazložena načela tudi praktično izvedejo. Ozirati se morajo na želje in predloge organizacij srednjega stanu. Osobito velika dela, ki bi jih posameznik ne mogel izvesti, se morajo izročiti obrtnim korporacijam. Država, dežela in občina je nadalje dolžna, da podpira izobrazbo srednjega stanu.

Obrtniki sami se pa morajo združevati, da ne izgube poleg skrbi za svojo obrt tudi jasnega pogleda za skupne stanovske koristi in svojo stanovsko čast. Najuspešnejše sredstvo, da se prevzamejo lahko velika javna dela, je poleg osebne spretnosti in strokovnega znanja združenje obrtnikov v obrtnih kreditnih zadrugah. Javna dela, ki jih posameznik ne more izvesti, naj se skupno izvedejo.

Irlova izvajanja so dobra, dasi obravnavajo le del perečega obrtniškega vprašanja.

Naše državne železnice.

V zadnji seji železniškega odseka je imel novi železniški minister, baron Forster, ki velja za priznanega strokovnjaka, daljši govor, v katerem je označil svoje stališče. Govor je tudi zaširšo javnost, ki se zanima zlasti za

si. Zato ni čudno, da je govorilo o gospodu Vrbanču sedem fara naokoli.

Tam se je torej učil spoznavati škarje in šivanko. Proti svoji živahni naravi je bil pri tem učenju jako miren in potrpežljivo je zajemal z veliko žlico znanost iz studenca krojaške umetnosti. Komaj je preteklo par let, in že je znal jako dobro goniti šivalni stroj in znal prav umerjeno iverzati obleko za najmodernejšega gospoda.

Toda kljub temu, da je kar vidno napredoval v svoji stroki, vendar ni bilo krojaštvo njegovo veselje. Trikrat je ušel svojemu mojstru. Seveda se je to zgodilo kmalu v začetku njegove praktične šole, ko je še vladalo v njegovem srcu neugnano in bridko domotožje in hrepenenje po zlati svobodi, po zelenih livadah, pašnikih in gozdeh, od katerih se je ločil tako silno težko. Če bi njegovi stariši ne bili popolnoma uverjeni, da je njihov sinko ravno za krojaški stan poklican in bi o tem le količkaj dvomili, bi se »gospod Vrbanč« nikdar ne povspel na tako visoko stopnjo in bi nikdar ne sukal šivanke.

Tako je rasel v znanosti in hudo-mušnosti kakor trepetlika, rasel je po letih, le telo se nikakor ni hotelo dvigniti; ostal je majhen, kakor deček, ki mu je 12 let.

Bil je izvrsten tenorist; pri kupletih, sploh pri solospelih je imel prvo besedo. Zahajal je najbolj redno k dramatičnim večerom, in da niso postali taki šolski večeri preveč suhoparni, za-

železniška vprašanja, zanimiv. Zato ga podajamo v glavnih potezah.

Minister je izjavil uvodoma, da ne mara razviti obsežnega programa, ker so taki programi vedno v nevarnosti, da se ne dajo izvršiti. Pri nas v Avstriji je načelo državnih železnic že skoraj popolnoma izvedeno. Nasprotniki tega zistema so vtihtili in to tembolj, čim dalje prodira načelo skupnega gospodarstva. Državne železnice so danes važen činitelj carinske in trgovske politike, kar se kaže najbolj v pospeševanju izvoza. Svoj pomen za domače gospodarstvo pa so dokazale najbolj z znižanjem tarifov kot sredstvu za omejitve draginje. Pri tem se je šlo celo daleč, da niti lastni stroški niso pokriti.

Zistem državnih železnic se kritizira od raznih strani. Glavni vzrok sedanjemu prehodnemu stanju je nagli razvoj omrežja. Leta 1890. smo imeli 8000 km državnih železnic, leta 1900. 11.000 km. Temu mirnemu razvoju je v sledečem desetletju sledil rapiden napredek vsled zgradbe turske in bohinjske železnice in vsled poddržavljenja raznih prog, tako da imamo sedaj 19.000 km državnih železnic. Ta nagli prehod pa je pretresel ves organizem. Sprejel se je nov personal, vpeljali novi tarifi, izpremenil obrat. Za to dobo nagle izpremembe sledi sedaj doba mirnega vtrjenja.

Državnim železnicam se očita zlasti, da bi jih moral prevevati trgovski duh. Država pa ne more brezpogojno slediti trgovskemu načelom, ki hočejo izrabljati vsakokrat položaj na trgu in voditi obrat kar mogoče ceno. Pri državi je mogoče to samo deloma. Treba pa je vsacega posameznega uradnika vzpodbujati v tem zmislu. Vzor bi nam morala biti uprava pruskih državnih železnic, ki je splošno priznana kot izvrstna.

Javnost sodi našo železniško upravo zlasti po finančnem uspehu: Od l. 1906., ko se je začela nova doba, so imele naše železnice prebitka: l. 1906. 87 milijonov kron, leta 1910. 154 milijonov kron. Država pa je morala doplačati za pokritje leta 1906. 50 milijonov kron, leta 1910. pa 95 milijonov kron. Zgradbeni kapital železnic je znašal leta 1906. 3 milijarde, leta 1910. pa 5 in pol milijarde kron. Ta kapital se obrestuje torej samo po 2,5%, zato mora država doplačevati. Nasproti temu pa moramo pomisliti, da se je plačalo za amortizacijo leta 1910. 35 milijonov K, popust pri eksportnih tarifih znaša 10 milijonov kron, davki 30 milijonov kron. V številkah pa se ne da izraziti, kar pomenja zboljšanje prometnih zvez. Vse to bi bilo treba vpoštevati, kadar se presoja to vprašanje, kljub temu pa je prejkoslej sanacija državnih železnic nujno in važno vprašanje, zlasti ker je tesno zvezana s sanacijo državnih financ sploh. Refoma mora zastaviti za tem, da se zvišajo dohodki in znižajo izdatki. Previdnosti bo treba pri dovoljevanju refakcij. Reorganizirati bo treba uradniški aparat. V smislu sklepov pododseka državnega železniškega sveta bo ostala sicer sedanja organizacija, a razbremeniti bo treba centralo. Osobja imamo preveč. Manj osobja, to pa bolje plačano — bodi vodilno načelo. Zato se za sedaj

to je že poskrbel naš »gospod Vrbanč«. Spravil se je na oder za mizo k tajniku Škrjancu in belil njegovo predavanje z duhovitimi dovpti tako verno in vneto, da niti opazil ni, kdaj je predavatelj odšel raz odra. To se je velikokrat zgodilo, da je ostal sam na odru. Mi smo pa poslušali, se drezali pod rebra in se drug drugemu smejali. Po odru pa je rascal »gospod Vrbanč« in se dobrovoljno krohotal, držeč eno roko v žepu, z drugo pa je balanciral po zraku, zdaj onemu žugajoč, zdaj širokokrajem klobuk v roki vihteč. Včasih si je nataknil na glavo srebrno belo srednjeveško lasuljo, oblekel frak, ki je segel skoro do tal, vzvel v roko palico, da je konečno izgledal, kakor francoski kraljevi kanceler.

»Pa nam zapoj tisto o pijanem eksekutorju, gospod Vrbanč,« rekel mu je včasih Trohov Jaka ali pa ga je podražila Petračeva Micka.

Pa se je razkoračil in se široko zasmeljal, prav do ušes in je dejal: »Ali tisto? Le počakajte, pa jo bom! He-he-he.«

Zarežal se je, da je z brado tolkel po kolenih in zapel:

R-r-r-ubim ur-r-r-re,
r-r-r-race, pur-r-r-re,
mize, stol-l-l-le,
krave, vol-l-le — —

Nato je še eno zažvižgal, se parkrat zarežal, kakšno je še zasolil in se je med smehom, ploskanjem in odobravanjem izmuzal z odra.

nihče ne sprejme na novo k železnici. Bolje bo treba izrabljati vlačno silo in vozove. Pri severni železnici, od katere smo dobili star in slab vozni material, se je pokazalo, kaj se da doseči s smotrenimi investicijami. S 65 milijoni se je doseglo, da je severna železnica sedaj opora za sosednje proge državnih železnic. To je za nas najboljša šola. Treba pa zlasti več voz in več lokomotiv. Število voz se je pomnožilo od leta 1906. samo za 7%. Ni čudno, da je radi tega naš vozni material kvalitativno in kvantitativno nezadosten.

Kar se tiče novih železniških zvez, je povdarjal minister koncem svojih izvajanj, da se vlada trudi posebno za izvršitev dalmatinskih železniških zvez, pri čemer pa, žalibog, »zavisimo« od Ogrov. V kratkem pa hoče predložiti novo predlogo za lokalne železnice.

Tržiške novice.

t Vabilo na veselico. Jutri, v nedeljo dne 19. t. m., uprizori ženski odsek društva Sv. Jožefa prikratk zanimivo igrano »Krivoprisežnik«. Začetek ob pol osmih zvečer. Vstopnina običajna. Igra bo ravno primeren oddih po volilnem boju, ki bo ta dan končan. »Krivoprisežnik« se ponovi jutri teden, dne 26. t. m. ob štirih popoldne.

t Voliven boj se sedaj bojuje v Tržiču, kakršnega nihče ne pomni. To je agitiranja na vsaki strani, slovenski in nemški. Imamo namreč dve listi: eno izključno slovensko, drugo deloma nemško deloma slovensko, sestavljeno od domačih industrijev, ki so ravno zdaj izdali oklic na volivce. In zdaj so še socialni demokratje nastavili kancn na tretji razred s skromnim namenom, dobiti par mandatov zase. Kakšen bo uspeh, je danes težko presoditi, vendar vse kaže, da bodo najlepše zastopstvo imeli kandidatje S. L. S. Tukaj morajo pasti osebni oziri, gre za stvar samo. Delavci kažejo zelo živahno zanimanje za pravice, ki jim jih je priborila S. L. S. — O izidu volitev bomo takoj poročali, ves voliven boj pa pozneje natančneje opisali.

t Zadruga čevljarskih mojstrov v Tržiču naznanja, da se prične delo za preizkušnjo dne 27. listopada, preizkušnja pa se vrši 3. grudnia. Pojasnila se dobe pri g. Lovro Pogačarju, zadrugnem načelniku.

Jeseniške novice.

j Popravki jeseniškega Pongraca. Letošnje poletje je jeseniški naš prijatelj g. Anton Pongrac — piše se včasih tudi Pongratz — zašel med popravkarje. Kar je »Slovenec« o njem pisal, vse je popravljaj, kakor tisti znani Dunajčan, ki je popravil, da ni res rojen. Našemu uredništvu je bilo enkrat že nekoliko preveč Pongračeve popravkarje, zato smo vrgli en tak tvor Pongračeve duhovitosti v koš. Brž je tekel možakar v Ljubljano k liberalnemu odvetniku, da vloži zoper urednika Štefeta tožbo. Dolgo se je pletla vsa stvar, od začetka septembra, ko je bila vložena tožba, pa do 14. novembra. Ta dan je namreč Štefetov zastopnik dr. Pegan, dobil od sodišča obvestilo, da je Pongrac tožbo proti Štefetu umaknil,

»ker mu je bilo grozdje prekislo«. Zanimivo je bilo v celi kazenski pravdi to, da je bil Štefe v odsotnosti obsojen na 40 K globe in na priobčenje popravka. »Slovenski Narod« je mogočno pisal o »obsojenem Štefetu« in o tem, da bo moral »Slovenec« prinešti v 24 tih urah Pongračev popravek, sicer da bo izdajanje lista ustavil. Štefe seveda ni bil tako len, da bi se proti taki sodbi ne branil, tudi on si je najel zastopnika in prva posledica pritožbe je bila, da se je sodba razveljavila, druga posledica pa, da je Pongrac tožbo umaknil, — tretja posledica pa, da bo Pongrac še rad plačeval stroške svojega in Štefetovega zastopnika. Tako je končala slava Pongračeve popravkarje. — Pričakujemo, da dobimo od Pongraca sledeči popravek: »Ni res, da sem jaz tožil Ivana Štefeta, ker ni sprejel popravka, res pa je, da ga je tožil moj zastopnik; ni res, da mi je bilo grozdje prekislo, res pa je, da jem samo sladko grozdje; ni res, da bom rad plačeval svojega in Štefetovega zastopnika, res pa je, da teh stroškov ne bom rad plačeval; ni res, da je tako končala slava moje popravkarje, res pa je, da bo moja popravkarska slava še cvetela —, kar najbolje razvidite iz tega popravka. Z odličnim spoštovanjem Anton Pongrac.«

j Občinske volitve za Jesenice so tu! Reklamacije so rešene in v štiri najstih dneh se odbije boj za občino, ki je ena najpomembnejših na Kranjskem tako v socialno-političnem kakor v narodnem oziru. Volitve na Koroški Beli, v naši sosednji kmečko-delavski občini, kjer so naši pristaši pretekli teden vrgli ob tla ostanke liberalizma, so za nas v marsičem podučne. Sociji in liberalci in Nemci so se zvezali zoper našo stranko, in je tam volila tovarna socije, bratovska skladnica je volila socije in socije je volil celo c. kr. cestni erar. Socialni demokratje so šli v boj za veliki kapital in se borili zoper kmeta in zoper delavstvo. Isto bo na Jesenicah, o tem ne dvomimo več! Mi gremo v boj mirne vesti in naša parola je: kmet in krščansko-socialen delavec gre skupaj v boj za svojo staro pravdo! Liberalstvo in pa izdajalska socialna demokracija naj gre s kapitalom, kamor hoče! Ako socialni demokratje na tak način delavstvo izdajajo, potem mora biti slep tisti, ki bo volil socialnodemokratsko listo. Slep pa mora biti tudi tisti kmet in obrtnik, ki bi s svojo brezbriznostjo pripomogel, da pride socialna demokracija do občinskega gospodarstva. Trdneje kakor kdaj se morajo sedaj skleniti kmetje, delavci in obrtniki v bojno vrsto. Vsi razločki naj sedaj odpadejo; kmet voli delavca in krščanski delavec naj voli kmeta. Izdajavec stranke bi bil tudi vsak, ki bi sejal kak krajevan razpor v stranki. Kdor ne zna držati discipline, ni naš strankar. Kandidatna lista, ki jo sestavi naša stranka in jo objavimo prihodnjik, bo pokazala, da hočemo vsem slojem volilcev pravični biti. Kdor ostane ob volitvah doma iz komodnosti, naj se nikar ne prišteva naši stranki; tak volilec pomaga s svojo zanikrnostjo socialnim demokratom do zmage. V prvem razredu je 147 volilcev, v drugem 514, v tretjem pa 1218. Ako naši volilci store svojo strankarsko dolžnost, mora

zasmejal. V obeh pa se mu je jasno zrcalilo prijateljstvo in sevala je iz njih skrivna hvaležnost.

»Kajne, da bom prihodnjik tudi jaz igral,« me je proseče vprašal. »Pa kakšno veliko vlogo mi moraš dati, veš, jaz se takoj navadam. Ti še ne veš, kako bom jaz igral.«

Obrnil sem se vstran, da ni videl solze, ki mi je zdrsnila čez lice.

»Le name se zanesi, že dobiš,« sem mu odgovoril in odšel v dvorano. Ko sem se vrnil v čitalnico, stal je že na mizi, kamor ga je bil postavil Simnov Andrej, tovariš iz krojaške delavnice, mahal je z rokami in pel:

To bo glava, to bo slava,
mene čaka čast prvaka — —

× × ×

Minila je zima, pomlad in poletje. Prišli so jesenski dnevi in z njimi moča in mrz. Po dolinah se je vlačila megla, za gorami pa so se kopčili in previrali sivi oblaki, ta ali oni dan je brila mrzla burja, zadišalo je po snegu. Nankrat pa se je zgodilo nekaj nepričakovanega. Gospoda Vrbanča ni bilo več v društveni »Dom«. Čudili smo se in ugibali, zakaj neki izostaja, dokler nismo zvedeli, da je nevarno obolel. Vsi smo se zavzeli, tako zelo se nam je ta fant prikupil. Nikdo ni vedel o njem žal besedice. Nekateri so ga pomilovali, da mora tako mlad umreti, ko se je vendar tako veselil življenja, drugi pa so ga zopet blagovali, da ga bo Bog

Tako so minevali zimski večeri med nedolžnim veseljem in prijetnim kratkočasenjem.

Nekoč me je vstavila na cesti dobra mati gospoda Vrbanča in me zapupno vprašala: Slišiš, povej mi po pravici, kam hodi naš Francek, ali je res vsak večer v društvu? Bojim se, da zahaja v kako slabo družbo.«

»Ne bojte se,« sem ji odgovoril; »kam neki bi zahajal vaš Francek, vsak večer je z nami v društvu, domov gre pa z načelnikom.«

»A tako; sem hotela reči, kam hodi. Sinoči je oče zaklenil vežna vrata takoj po večerji, pa komaj smo odmolili rožni venec, jo je že odkuril; ker je bilo zaklenjeno, izmuznil se je skozi okno.«

»Toda kako,« sem vprašal, »saj imate vendar omrežena okna?«

»I, saj vidiš, koliko ga je,« mi je tiho odgovorila, kakor da bi ji bilo hudo.

Zasmejal sem se, podal ji roko in dodal: »Ne bojte se zanj, mati, pustite mu to veselje; saj družega tako nima pričakovati na svetu. Naj si s to pošteno zabavo uduši vsiljiva vprašanja, zakaj da mora biti ravno on tak revež na svetu.«

Dobri materi se je zasvetila solza v očeh, stisnila mi je roko, voščila še lahko noč in odšla.

Tisti večer je bil gospod Vrbanč jako dobre volje. Ko sem prišel v društvo, prizibal se mi je nasproti, zgrabil me krčevito za roko in se dobrovoljno

biti zmaga naša in v občino se zopet povrne mir, ki ga je z Jesenic pregnal svobodomislec Humer v zvezi s socialnimi demokrati. Kakor čujemo, bodo volitve v nedeljo, dne 3. decembra, toje čez štirinajst dni. V tem času naj vsak naš zaveden volilec stori svojo dolžnost in naj pošteno pouči svoje sode o nakanah liberalcev in socialnih demokratov. Ako pa bi Jeseničan kaj pripomogli socialnim demokratom do voljave, potem pa so radovoljno podlagi tujčevi peti. Može volilci, na noge, in zmaga bo naša!

Poslovičen večer priredi Kat. delavsko društvo v nedeljo večer č. g. K. Čuku, ki odhaja kot župnik v Skocijan na Dolenjsko. Polnih šest let je zvesto delal v društvu, zato mu je hvaležnost naša zagotovljena. In to hoče društvo pokazati jutri večer. Prijatelji dobrodošli!

Idrijske novice.

i Občinske volitve po novem volilnem redu so tudi v naši okolici v polnem tiru. Volilni imeniki so po večjem že urejeni. Dne 23. novembra bo volitev Doleh, 28. novembra v Žireh in dne 3. decembra v Spodnji Idriji. V Doleh bi radi obdržali vajeti v rokah naprednjaki, gospodariti žele tudi v Žireh. Zato so nekateri želeli, da bi bile volitve isti dan v obeh imenovanih občinah, ker voli v Doleh več posestnikov žirovske občine, ki jih poznajo za neseljive prijatelje S. L. S. V Spodnji Idriji žele priti na krmilo socialni demokratje. Nekateri izmed njih niso prav posebno lepo agitirali. Trdili so, ko so iskali pooblastila, da ne bo letos tako nobenega boja pri volitvah, ampak bodo vsi volili skupne kandidate, S. L. S. in social. demokratje, zato pa da je vse eno, komu se odda pooblastilo. Vsek pаметen volilec pa bo oddal svoj glas kandidatom Slov. Ljudske Stranke, ki zasluži zaupanje v vsej naši okolici, ker je začela izvrševati dela, katera so liberalci desetletja samo obetali. Naj omenjamo samo cesto iz Žirov v Rovte. Kako dolgo so jo imeli liberalci na papirju! Komaj je leto dni, odkar je prišel cestni odbor v roke S. L. S. in že je cesta v delu. Zupan občine Dole je še letos stavil, da se ne bo ta cesta delala. Mož je naprednjak, kakor jih ima stranka malo, ter je meril delo S. L. S. po liberalnem kopitu in zato ni mogel verjeti, da bi se dalo sploh kaj storiti v korist občin. Ali je stavo šolska družba že dobila plačano, ne vemo, to pa smo prepričani, da zaveden kmet, ki so mu občne koristi kaj mar, ne more voliti naprednjakov, katerim se gre le za čast.

i Dekliška Marijina družba priredi v nedeljo, 19. novembra, ob 7. uri zvečer v dvorani Didičevega hotela zabavni večer. Spored je jako izbran, da bo res zabavno. Prostori so po 1 K, 50 h in 20 h. Za denar, ki ga bo prinesla vstopnina, bodo dekleta kupila gorke zimske obleke in reveže ž njo obdarovale o sv. Miklavžu. Če kdo torej kaj več daruje, bodo reveži še bolj zadovoljni!

i Na dan sv. Cecilije dne 22. t. m. napravijo cerkveni in pevci Katol. del. družbe znani koncert ob 8. uri v Didičevem salonu. Nastopilo bode 60

pevk in pevcev in orkester. Vse točke so izbrane, kakor se za tak koncert spodobi. Vstopnine ni, vsak prijatelj lepega petja in ubrane godbe je povabljen. Dosedaj so bili vsako leto razni prostori napolnjeni.

i Dekanijski odbor vseh izobraževalnih društev ima 26. t. m. svoj shod. Govoril boke popoldne državni poslanec dr. Krek. Poročilo bode gotovo izborna, za to jamči že oseba govornikova.

i Pri idrijskem rudniku se je tekom zadnjih let produkcija rude in s tem v zvezi tudi živega srebra zdatno povečala. Lansko leto se je dobilo čez en milijon stotov rude, kar še ni bilo nikdar poprej. Da se zvišana produkcija kolikor mogoče še poveča, sta se upeljali dve električni centrali, cela vrsta raznovrstnih strojev in prometnih sredstev. Kakor povsod upliva tudi pri rudarstvu hitrost poročil in ukazov izdatno na točen obrat; radi tega je vodstvo rudnika sklenilo razširiti že obstoječi telefon, ki veže le zunanje obrate, tudi na jamo. Ravno sedaj se polaga kabel, ki bode omogočil, da se bodo tudi iz najnižjega jamskega polja na razna zunanja obratna vodstva poročila dajala. Tudi v žgalnici postavljajo zidarji novo peč, da bode mogoče zvišano množino rude sproti žgati. Pa tudi v higijeničnem oziru se je za delavstvo mnogo storilo. Pri Jožef šahu in žgalnici so letos napravili moderno urejene umivalnice. Sploh se opaža na vseh koncih in krajih neka agilnost in zboljšanje tehničnih in sanitarnih naprav, kakor še nikdar poprej. Veselimo se tega napredka, ker bo s tem rudnik postavljen na tist ostopnjo, ki je sedanjemu času primerna.

i Škrlatinka še vedno noče pojenjati. Ljudje so se te nadležnice še tolikanj bolj naveličali, čim bolj imajo ž njo še drugih sitnosti. Tako na primer ne morejo razumeti določil, da cerkovnik, ki ima bolno hčerko, sme v družbo v jamo na delo, a v cerkev ne sme, celo za vrv zvonov ne sme prijeti, in zopet mesogled, ki preklada svojega bolnega otroka, sme opravljati svojo službo, tudi pretipati zaklano meso, a oni, ki v njegovi hiši stanujejo, torej ločeni od bolnika, pa ne smejo v šolo.

i Odbor obrtne nadaljevalne šole je imel zadnjič sejo. Znano je, da je imenoval deželni odbor gospoda dekana svojim zastopnikom v šolskem odboru, a dasi je že leto minulo, odkar je imenovan, vendar ni bil klican še k nobeni seji. Radi tega tudi dežela ne da nobenega prispevka in naši učitelji čakajo na plačo, ker mesto nima denarja in še bolj občutijo draginjo. Mislili smo, da bode župan kot socialni demokrat kaj bolj dosleden kakor njegov prednik, posebno, ker se stranka ponaša, da bode vsem pravična in se bode za občni blagor vse drugače zavzela, kakor stranke, ki so bile dosedaj na krmilu. A vidimo, da je tudi Štraus suženj nekaterih zagrizencev, ki trmoglavo silijo s svojimi smešnimi nazori na dan, in ne čuti, da bode sam sebe in svojo stranko osmešil.

i Idrijski avtomobili. Leseno ograjo na državni cesti proti Godoviču so nekatere zlobne roke podrle skoraj četrto ure daleč ter dolge hlode čez cesto

od enega kraja do drugega razmetale. Najbrž so se mislili znositi nad avtomobiloma, ki se v temi ob 6. uri zjutraj vozita v Logatec; ker je ravno tam precej strmine in ovinkov, bi se lahko kakak nesreča pripetila. Ako menijo s tem preprečiti novo napravo, se zelo motijo. Svet gre naprej, in iznajdba, ki se preskusi, se tudi kmalu vpelje. Enako so delali pri železnici, ki niso marali za njo ne na Vrhniki, ne v Planini, ne v Razdrtim iz strahu, da bi potem vozniki izgubili zaslužek. Proga se je nato drugod speljala in vozniki so bili enako ob zaslužek, kakor če bi bila proga čez njih selo tekla. Dandanes pa dotični malo drugače mislijo in so zelo nejevoljni na svoje prednike, ki niso razumeli časa in s tem sebi in naslednikom škodovali. Bodi še povedano, da najbrž v kratkem času dobimo še pošto z avtomobilom, in menijo se še drugi trgovci, da bi zase naročili tudi še enak voz, ker pride vse hitreje in brez težav in sitnosti blago do gospodarja, kakor s počasno vožnjo s konji ali voli. Ljudje pač raditega ne bodo kaj trpeli, saj je znan pregovor, da kar se na cesti zasluži, tudi na cesti ostane. Ko bodo pa ljudje bolj govejo živino redili, bodo bolj gnojili njive in travnike, bodo precej dobili za mleko, smetano in klavno živino. Samo privaditi se bo treba.

Državni zbor.

Dunaj, 17. nov. 1911.

Finančni minister odstopi.

Vlada je začetkom jesenskega zasedanja predložila zbornici načrt zakona, s katerim bi se zvišale plače državnim uradnikom in uslužbencem, v prvi vrsti železničarjem. Po vladnem načrtu bi se troški zvišali za okroglih 33 milijonov. Ker pa je te stroške nemogoče pokriti iz tekočih dohodkov, je vlada obenem predložila več načrtov novih in višjih davkov. V uradniški predlogi vlada zahteva »iunctim« z novimi davki. To se pravi: Uradniške plače se zvišajo z novim letom s pogojem, ako parlament obenem dovoli nove, oziroma višje davke. Uradniška društva pa so sklenila po svojih delegatih da odklanjajo ta »iunctim« in tudi neznačno zvišanje plač. Tega stališča so se poprijeli tudi mnogi poslanci, kateri imajo mnogo uradnikov med svojimi volivci. Finančni minister dr. Meyer pa zagovarja svoj »iunctim« in določbo v načrtu, da se zvišajo aktivitetne doklade, časovni »avancement« pa naj se za sedaj še odloži. Sinoči je bila v finančnem odseku o teh vprašanih burna razprava. Pri glasovanju o predlogu dr. Stranskega, naj se vsa razprava odloži, se je pokazalo, da odsek vladni v posebe še finančnemu ministru.

Drugi vzrok demisije finančnega ministra pa je v zvezi s snovanjem nove večine v zbornici. Ko je Gautsch sestavil svojo vlado, je poklical v kabinet samo enega Poljaka, gališkega ministra viteza Zaleskega, ki vodi tudi poljedelsko ministristvo, katero je bilo namenjeno Čehu dr. Brafu. To Poljakom ni ugajalo in njihov načelnik dr. Bilinski je v svojem govoru že baronu Gautschu dal razumeti, da ne dobi ve-

čine, v kateri bi bili tudi Poljaki. Grof Stürgkh je tudi napravil račun brez Poljakov, ko je sestavil svoje uradniško ministristvo in začel vabiti stranke v vladni tabor. V sedanjem kabinetu je zopet samo Zaleski kot zaupnik poljskega kluba. To dejstvo tolmačijo Poljaki kot demonstracijo in preziranje. Nevolja poljskih voditeljev pa je vskipela, ko se je po daljšem premišljevanju udal dr. Braf, da zopet prevzame poljedelsko ministristvo. Čehi bi imeli dva ministra, Poljaki kot stara vladna garda pa samo enega. Hudobni jeziki seveda trdijo, da bi dr. Bilinski sam rad povspel se do ministrskega predsedništva ali pa vsaj zopet postal finančni minister. Dr. Bilinski pa predobro pozna sedanje parlamentarne razmere, da bi skočil v vrtimec, iz katerega bi se težko mogel rešiti. Zato se je večeraj poljski klub posvetoval in danes sklenil, naj prevzame finančni ministristvo vitez Zaleski. Njegov naslednik kot gališki minister bi bil sedanji podpredsednik dr. German ali pa poslanec Kendziva. Ta prememba v finančnem ministristvu se utegne izvršiti že prihodnje dni. Dr. Braf pa hoče prevzeti poljedelsko ministristvo, ko bode v zbornici končana draginjska razprava.

Vlada in uradniške plače.

S tem pa si grof Stürgkh še ni zagotovil zanesljive večine. V zadnjem svojem govoru je brez ovinkov izjavil, da vlada odločno odklanja predlog draginjskega odseka, ki meri na to, da se brez ozira na ogrske ugovore odpro meje uvozu mesa iz vnanjih držav. S to svojo izjavo je razburil duhove v nemškonaodni zvezi, ki mu že itak ni posebno naklonjena. Sploh pa prevladuje med poslanci sumnja, da si v skrajnem slučaju grof Stürgkh hoče pomagati s § 14., kar bi bilo proti duhu in besedilu ustave. S § 14. si more vlada pač dovoliti proračunski provizorij, ne pa novih in višjih davkov, najmanj pa pomnožiti število vojaških novincev. Zato hočejo večje stranke dovoliti proračunski provizorij, delegacijo voliti pa še-le zadnje dni pred prazniki.

Danes opoludne je grof Stürgkh sklical načelnike klubov in jim razložil svoje stališče. Vlada dovoli uradnikom časovni »avancement« in primerno zvišanje plač. Železničarjem naj se plače zvišajo iz dohodkov železn. ministristva, drugim pa po načrtu novih davčnih predlog. Ker pa je nemogoče do novega leta rešiti ves finančni program, naj bi se začasno z novim letom uradnikom in uslužbencem dovolile draginjske doklade, z drugo polovico leta 1912. pa naj stopi v veljavo popolna uravnava plač in službena pragmatika. Vlada bi formalno pač opustila »iunctim«, vendar pa mora opozarjati na to, da so večji in stalni izdatki nemogoči brez višjih dohodkov. Z novim letom bi mogla vlada izplačati enkratno draginjsko doklado iz gotovine v državnih blaginjah, pozneje pa le iz novih državnih dohodkov.

Sedaj je stvar posameznih klubov, da rešijo to zamotano vprašanje. Današnja seja je trajala samo do druge ure, ker so sklicani razni odseki. Draginjska razprava se že vleče, kakor morska kača. Danes so govorili samo trije govorniki. Prihodnja seja je v terek.

rešil trpljenja, katerega bi bil gotovo deležen v obilni meri, če bi živel.

Teden dni je ležal. Obiskal sem ga vsak dan. Bolj se je razveselil kadar me mene zagledal, kakor če bi mu zdravnik rekel, da bo ozdravel.

»Kdo bo pa zdaj igral mojo vlogo,« me je vprašal nekega dne, »najboljše bi naredil vaš Martinek. Njemu jo daj!«

»Saj res, tega na še nisem mislil. — Pa kako se kaj počutiš?«

»Boga bom zahvalil, če bom skoraj umrl,« je rekel prav naivno. »Pojdi, pojdi, saj ni nič na svetu. Veš, pa kadar bom v nebesih, bom vedno gledal doli na vas, pa Boga bom prosil, da bo dosti ljudi prišlo na vsako igro, samo ti moraš še igrati, pa Toncov Tone, pa Jamnikarjeva Francka, pa Katrca. Veš, če ne, ne bo nič.«

Zamislil se je, čez nekoliko časa pa me je vprašal: »Ali se bodete kaj spominjali mene?«

»Veš, da. Dolgčas nam bo, ker nam ne bo imel kdo peti.«

»Saj meni bo tudi. Pa — o ne, saj bova z Deželovim skupaj, ki je — — — v nedeljo bo ravno eno leto, ko smo ga pokopali. Ali bodete tudi mene spremlili z zastavo na pokopališče, pa v kroju, kaj ne? Veš, saj sem bil zmirom rad pri društvu. Pa zapeli mi bodete tisto. «Blagor mu — — — pa »Nad zvezdami« morate tudi. Tam se bomo spet videli. Kajne, da se bomo.«

Povesil je oči, na obrazu pa so mu vstale debele potne srage. Kakor kip

sem stal poleg njegove postelje, le zdajpazdaj sem mu z robcem obrisal znoj raz čela. Tudi jaz sem ga blagroval. O, tisočkrat srečen! Samo to pomisli, odkod se ločiš in kam pojdeš. Iz temne noči se poslavljaj v solnčen dan, iz zatohle ječe v ljubo svobodo, iz oblasti in kraljestva smrtno sence v kraljestvo sreče in miru. Saj ne bi menjal z menoj, ko bi Ti bilo tudi mogoče ...

Gledal me je, kakor da bi me razumel. Meni pa se je zdelo, da so se premaknile njegove ustnice, da so šepetale:

»Ne, ne, za vse bogastvo sveta ne.«

Potem pa je nagnil glavo in me žalosten vprašal: »Ali bo to dolgo, ko se ne bomo videli?«

»Ne vem! Zame bo morebiti dolgo, a zate ne.«

Zmračilo se je, iz doline pa se je oglasil zvon, milo pojoč »Ave Marijo.«

»Daj, moliva še enkrat skupaj,« me je prosil. Odgovarjal je počasi in verno, kakor da bi se mu zdelo, da moliva zadnjič.

V sobo je prišla mati.

»Pa še jutri pridi,« me je prosil.

Podal sem mu roko v slovo, zares v slovo, nikdar mu je nisem več.

Zunaj pa je brila ostra burja in v velikih vrtincih prinašala s seboj prvi sneg. Pusto je bilo in žalostno, v srcu pa sem občutil še tisočkrat večjo puščobo in praznoto.

Čez dva dni smo imeli pogreb.

Moje sanje na Martinovo nedela.

Martinova nedela je bla holt, Martinova; kdu m pa more zamert, če sm s prvošu en purmančku beder in če sm ta beder mal bi ubiln zalju, kokr je glih nanesla putreba. V uštari sm tku sedou u kote, tku de sm biu na use plati zavarvan; tku kukr sa Lahi u Tripulis zavarvan in tku prov za prov še vedu nism, kdaj je bla moja merca pouhna. Sevede, ke sm enkat ustou, sm še le začutu rematiš u nugah in če b m afna na phetela na pumuč in me za pudpajzda dam na pelala, jest na vem, ke b še tist večer ukul ruguvilu. No, de le nasreče ni blu nubene, pa je use dobr. Ke sm se ulegu, sm zaspau

kokr de b me ubou; še brnu nism nubenkati. Sam tu sm falen naredu, de sm se znak ulegu. Če edn znak leži, ga pride zmeri mōra tlačt. Mene scer ni pršla tist večer ni pršla mōra tlačt, ke mōr se jest pu navad že uštari udkrižam, če sa le preveč nadležne; pršou pa me je murit sam Rožnkaukn Miha in za nim še Ambatuvu prkazen iz sojem ta luštne kužkam.

Oh, sam Buh bod zahvalen, de sa ble tu le sajne.

Ke tku ležim, kar naenkat slišem en trkaje na urata. A m res še pu noč na uja dale te mrcine gmaha, de b spau, sm s mislu u sajnah. Nazadne me je pa le ferbec gnou, kdu ruguvil pu noč ukul moja kvarterja in zaupou sm, kar sm moga: naprej! in iz zaprem učem zjou ke u urata, skus kere se je prklatu, kokr de b iz neba padu, Rožnkauken Miha. (Holt, tu sm pa slab pvedu: Rožnkauken Miha na u nekol iz neba padu zatu, ke nekol u nebesa pršou na bo.)

»Dobr dan, Pepe!« je zagudrou tku nekam klavern in stopu h moj pojstl.

»Kašn dobr dan, šema?! A ni zdej nuč? Mende s se ga spet ke nalezu, de zdej tku zmešan guvariš?« sm ga jest kratk zafrknu in se ubrnu preke jst.

»No, nej u pa dobra nuč; al pa če čš dobr jutri! Men je use glih, kokr t bl paše, tku nej pa bo.«

»Dobr «Jutru« tud ni! «Jutru« še nekol ni blu dobr; udkar se je pa Pircu P'rone iz taba in iz pudutiškim gadem

Ljubljanska okolica.

— **Iz D. M. v Polju.** Občinske volitve, ki se bodo pri nas v kratkem vršile, ne dajo našim liberalcem miru. Cele noči se vozijo po vaseh in se ponujajo volilcem. Pretekli teden so objavili listo svojih kandidatov, katerih pa jih je bilo čez dva dni samih sram in so hoteli zaviti zopet vse v laž. Kajti v št. 617 v »Jutru« protestirajo zoper sebe in trdijo v dopisu iz Vevče, da je nekdo »Jutro« nalagal. Toda predobro se poznamo, gospodje iz Vevče in Zgor. Kašlja! V zadnjem dopisu pravite, da bode te volili take, ki bodo za delavca in kmeta, ne pa samo za župnika. S tem ste potrdili, da je bil prvi dopis z liberalno kandidatno listo vaše delo. Sedaj se vsaj poznamo. Kdo pa je bil tisti, ki se je pri zadnjem štrajku v vevški papirnici z vso energijo potegnil za delavce v papirnici, da so dosegli lepe uspehe, sicer bi bili pa vničeni? Kdo je vbrnil, da se niso spodili delavci iz tovarniških stanovanj na cesto? Ali ni bil to župan Dimnik, ki je žrtvoval čas in denar v blagor delavstva. Nekdo, kateri pa hoče postati sedaj župan v Polju, ali če to ne, vsaj kak svetovalec v občinskem odboru, pa je rekel: »sestradati delavstvo, potem bode šlo pa rado delati.« Kdor želi ime tega delavskega prijatelja poznati, naj se oglasi pri županstvu v Polju, pa bode zvedel, kdo je ta pošteni in podpornik delavcev. Sicer pa ni potreba tratiti časa z dokazovanjem. Kdor ima razum, lahko vidi, da se v nasprotni stranki zbirajo sami nezadovoljniji in liberalci, katerim je duhovnik trn v peti, ki bi najrajši imeli pri nas portugalske razmere. Zato je pa toliko zabavljanja čez našega poštenega in delavnega župana, kateri pa bode liberalcem še marsikatero goriko povedal.

— **Izjava.** Podpisani izjavljam, da ne soglašam z dopisi iz Vevče v »Jutru« ter da bodem volil pri prihodnjih volitvah občinskega odbora v D. M. v Polju le pristaše S. L. S. Vevče, dne 17. novembra 1911. F. Plevnik, posestnik in gostilničar v Vevčah.

— **Cerkveni pevski zbor v št. Vidu nad Ljubljano** vjudno vabi v nedeljo, dne 26. novembra 1911 v telovadnici »Orla« na koncert v proslavo in čast svoje zavetnice in patronke sv. Cecilije. Spored: Nagovor. Govori pevovalca organist L. Hafner. 1. H. Volarič: »Roža«. Mešan zbor. 2. Mašek-Hladnik: »Strunam«. Mešan zbor s tenor solo. Poje g. L. Bajde. 3. De Arhangelo Corneli: »Gigue«. Klavirolina solo s spremljevanjem klavirja. 4. Händel: »Largo«. Klavirolina solo s spremljevanjem klavirja. 5. Dussek: »Sonata«. Klavirolina solo s spremljevanjem klavirja. 6. V. Parma: »Colnčku«. Mešan zbor. 7. H. Volarič: »V noči«. Mešan zbor. 8. A. Nedved: »Nazaj v planinski raj«. Mešan zbor. 9. Schuman: »Sanje«. Klavirolina solo s spremljevanjem klavirja. 10. G. F. Händel: »Boure«. Klavirolina solo s spremljevanjem klavirja. 11. D. Jenko: »Na tujih tleh«. Ženski zbor s spremljevanjem klavirja. 12. H. Sattner: »Deklica in ptič«. 13. Prochazka: »Tak si lepa...«. Poje g. L. Bajde s spremljevanjem klavirja. 14. H. Sattner: »Zjasni zvezde...«. Moški zbor. 15. Mendelsohn: »Duetto«. Klavirolina in klavirola s spremljevanjem harmonija. 16. Bach

skregu, je pa »Jutru« naraunast za nč — — —

»Ja viš, gespud Jelenču Luka tud prauja, da je za nč. In »Sluvenk Narod« m glih tu naprej meče,« m je Rožnkauken Miha prestrigu beseda. »Jest pa mislem, de glih tku slab pa tud »Jutru« ni, kokr lde prauja. Sej vnder glih tist prnesem u »Jutru«, kokr prnese »Sluvenca« al pa »Sluvenk Narod«. Astu, če je »Jutru« za nč, mora bt pol »Sluvenca« in pa »Sluvenk Narod« glih tku za nč.»

»Ti, Miha, ti s pa dons res precej tenk-tenk! Sej glih zatu je »Jutru« za nč, ke prnese sam take rči, ke sa jih že druh časniki prnesl. A na veš — — —»

»Kaj m na puveš! Sej Jelenču gespud tud tku prauja — — —»

»Kua pa maš ti dons iz Jelenčmu gespudam, de jih zmeri u misu jemleš. Tu se jm u ja naprej in naprej kocal.«

»Eh veš: dons sa pršli Jelenču gespud u moj urezništu — — —»

»Uredništu čš mende rečt, a ne?«

»O ne! Za »Jutru« mama pusebn urezništu, de iz drugeh časniku vn režema, brauci s pa pol tist pu sojem uredeja, kokr veja in znaja. — Kokr sm reku: pršli sa dons Jelenču gespud h men u urezništu in se začel neki nad mana usajat, de je »Jutru« za nč in tku naprej: »Mi sma s že sami ufremal taka šrajbmašina, kokr ja maš ti za »Jutru« pisat,« sa rekl in prulekl sa iz-pud sukne ene take velike škarje, kokr

(Gounod): »Ave Maria«. Dve klaviolini, klavir in harmonij. Sodeluje gospod Ludovik Bajde. Začetek ob pol 4. uri popoldne. Konec ob 5. uri popoldne. Vstopnina: Sedeži I. vrste 2 kroni, II. vrste 1 krono, III. vrste 80 vinarjev; stojišče 40 vinarjev. Po izvršenem sporedu prosta zabava s petjem in godbo. Čisti prebitek se daruje za napravo novih orgelj v župni cerkvi v št. Vidu, zato se preplačila, oziroma prostovoljni darovi hvaležno sprejemajo.

— **Vič-Glince.** Prihodnjo nedeljo, to je 19. novembra ob 4. uri popoldne, bo Slovensko katoliško izobraževalno društvo priredilo lepo igro: »Andrej Hofer«. Za malokatero prireditev se je občinstvo tolikanj zanimalo, kakor za to. Med odmori bo igral društveni orkester. Marljiva Bogomila bo pa v društveni kuhinji imela na razpolago čaj in brezalkoholno pijačo. Konec igre bo iz boja zmagovalno prihajajoče »Tirolce« pozdravila 22 mož broječa društvena godba na pihala, ki je v dveh mesecih svojega obstanka tako marljivo napredovala, da si upa že javno nastopiti.

Italijansko-turška vojska.

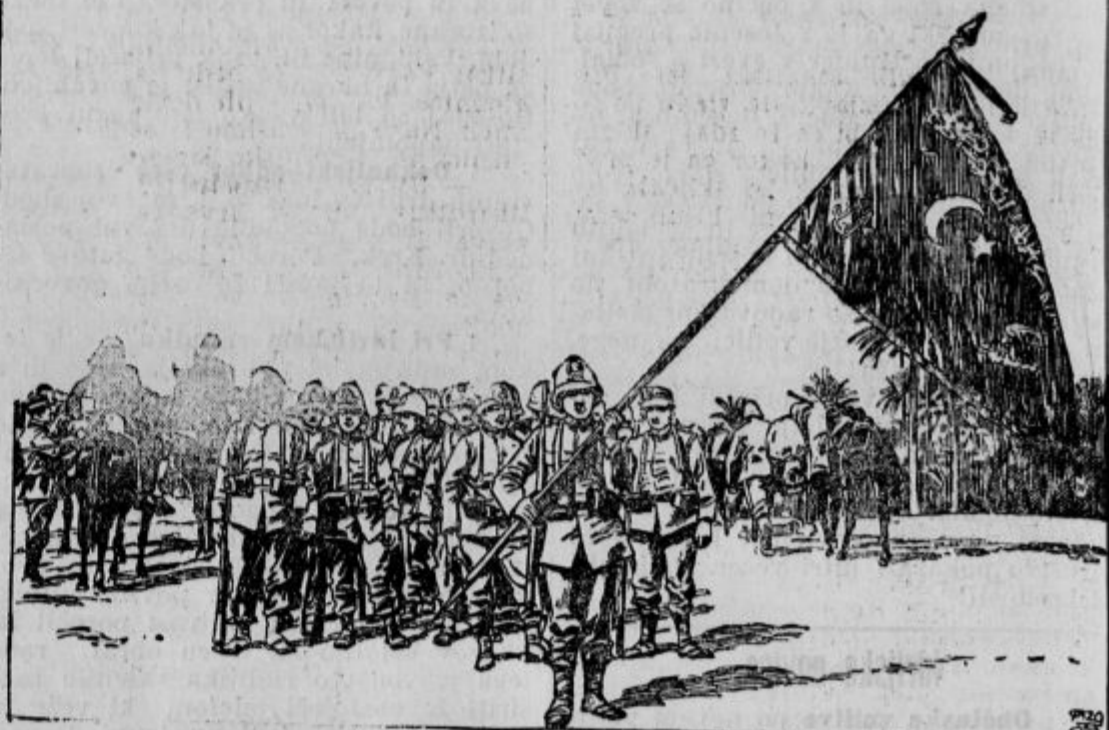
Laške grozovitosti.

Angleški in nemški časnikarski poročevalci so zapustili Tripolis. Berolinski »Lokalanzeiger« objavlja, zakaj so tako postopali. Naglašja, da poroča zgolj, kar je sam videl in navaja za pričez konzule Avstrije, Nemčije, Angleške, Francoske, Danske in Norveške, ki so se zgražali, ko so gledali, kaj počenja Lahi. Dne 25. oktobra se je pričelo nepravilno krvoilitje. Časnikarji so se sešli pri obedu. Poročevalec »Westminster Gazette« in New York Wordla, Francis Mac Cullagh, je poročal, kako so Arabci med utrdbama Mesri in Hanni vrgli Lahe nazaj. Poročevalec »Lokalanzeigerja« in Mac Cullagh sta se podala z dragomanom nekega konzulata na boljše. Obiskala sta neko pogorelo zamorsko vas. Pred vasjo in v vasi so ležala trupla od Lahov ustreljenih mož in žena. A tu ne zadene krivda Lahov, ker krogla je slepa. Ko sva šla po peščeni cesti, sva čula kričanje, smeh in upitje. Gruča laških vojakov je gonila pred seboj arabske može, žene in otroke. Neka deklica je zaostala, ker je imela nogo oteklo. Ko se je plakaje vrgla na tla, sta jo dva laška vojaka zgrabila za nogi in jo vlekla po pesku tako, da je bila čisto gola. Vojaki so se divje krohotali. Šele, ko sta protestirala poročevalca, sta jo prijela vojaka pod pazduho, a jo vedno še vlekla po pesku. Po najodločnejšem protestu so jo končno pustili ležati. Dekle je prosilo vode. Laški vojni lazaret je bil oddaljen 20 korakov. Dva laška zdravnik in do dvajset laških vojakov je stalo pred njim, a vode deklici niso dali, marveč se krohotali deklici in nesrečnejšem, ki so jih gonili Lahi, kakor živino pred seboj. Laški vojaki so se njima nasproti bahali, kako so streljali Arabce. Sledila sta tem vojakom in videla, kako so brez povoda ustrelili več Arabcev in eno Arabko, ki so se pred divjaki skrili v grmovje. Med ustreljenimi je bil en sam za boj sposoben mož, kateremu je skočil že mrtvemu na prsa vojak, ki ga je ustrelil in se bahal s svojim činom. Srečala sta na tej poti

jh nucaja leberalci za soje bačke strižt in sa me iz nim pud nusam puzgačkal tku, me sm kihnu. »Buh pumagi!« sa rekl; mi t na morma več pumagat. Kar puber skp sojeh pet češpl in pejt, ud kodr s pršou!« Tku sa rekl in urata sa m pokazal. Men je mal uroče ratal, če prou še letas nisma nubenkac zakuril u urezništu, ke na morma neker dubit štajnkolna na puf, za gnar nam gre pa tku trda; pa kua sm pa tou strit. Ustou sm holt, pubrau soje tri češple — ke pet jh u resnic nimam, kokr sa trdil Jelenču gespud — in šou sm in pršou tlela dol h teb uprašat, če b na mou murde ti kašne prpraune službe za me.»

»A tku! Službe s pršou h men iskat? No, no, tu se u dal pa že kok uštimat, sej za srumake mam jest zmeri srce na stežaj udprt. Kua pa znaš kej delat, Miha?«

»I, znam čeu le pucat, podnce biksat, hlače kloat, pred drugem pragem pumetat, ldi pu zubez nost, štacunske urata zaperat in še več drugeh takeh rči. No, in kar še na znam, se um pa še navadu; sej glave nism glih tku slabe; uš vidu, de ne, Pepe. Kar udini me, uš vidu, de t na u nekol žou. Če se nubedn ni biu iz mana cefridn, ti pa uš, uš vidu, de uš. Če b me pa glih ti na mou res za nubena reč za punucat, me pa sojmo prjatle, gespude prefesar Rubidat prpuroč, de me u nastavu za ta železn fernk na ludskeu odre u prau-

Italijanske čete z v boju zaseženo prorokovo zastavo.

časnikarja gručo več sto oboroženih maroderjev, ki so gonili pet zvezanih Arabcev pred seboj. Drhal je narasla do 200 mož. Pred neko podrto hišo so postavili nekega starega moža in nekega 14letnega dečka. Nato so pa tiščali Lahi in častnik med njimi v prvo vrsto. Brez povelja so vsi streljali na režeža. Pasti je moralo do 400 strelav. Deček je umrl možato, a kot junak tretji Arabec. S prekrizanimi rokama je stal pred kulturnimi zverinami, jih gledal tako zaničljivo, da so divje kričali nanj. Prvi strel mu je ranil zgolj uho, a sin puščave je stresel resno glavo, kakor da bi ga pičila muha. Ko so potem še naprej streljali nanj, ni padel, marveč pokleknil in so ga vrgle na tla krogle. Mac Cullagh in poročevalec »Lokalanzeigerja« sta nato sklenila, da vržeta svoje popirje laškemu generalu pred noge, kar sta tudi storila.

Boji v Tripolitani.

Zadnje dni se je menda Lahom posrečilo, da so iztrgali sovražniku nekaj strateško važnih točk. V nekem takim boju so Lahi dobili pod kupom mrličev tudi zeleno zastavo preroka Mohameda, ki je bila blagoslovljena v Meki. A kakor sklepamo iz poročila »Agence Havase«, so bili zaman vsi laški napor. Hudi tridnevni nalivi so povzročili, da je poplavila reka Onea Medšenin okolico in odnesla s seboj laške utrdbे pri Bumeliani. Reka dere skozi mesta v morje. Laški vojaki so bili zato prisiljeni, da so se umaknili zopet nazaj. Minulo nedeljo so odposlali Lahi več odličnih tripoliških meščanov k Arabcem, da se pogajajo z njimi. Arabci so pa odgovorili: »Ali umrjemo mi, ali umrjete vi.« Poslanec Fenan je došel k Turkom z 800 veljblodi, ki so prinesli Turkom živila in konjsko krmo. V Tripolisu je izdala laška vlada stroge odredbe glede na nadziranje tujih častnikov, ki se jim vzame skoraj vsa svoboda. Cela vrsta laških častnikov je določena, da nadzira inozemske častnike.

V Inomost je došlo poročilo, da je padel dne 2. t. m. pred Tripolišom stotnik Silvatici 84. laškega pešpolka. Z njim je padlo veliko Lahov. Rajnik je bil nečak avstrijskega stotnika barona

mo čas dol spušat in pa za grmejne, bliskajne, treskajne in megla delat; sej velik na pugervam za soja muja, sam de pridem kam pud streha — — —»

»Tk, tk, tk, tk,« putkral je spet neki na moje urata, glih ke je Miha fejnu jamrat in na moj puvabil je pršantou notr Amba iz sojem psičkam:

»Puskoc, pusokc, publi, hitr, de urata zaprem; jest sm ze vs premrazen!« spudbuju je psička, ke je iz pubešena glava caplou za nim.

»Oho, Amba! Kua pa iz taba? Kua pa je tebe prnesl h men?«

»Spokal sa me iz urezništva »Jutra«, pa mojga nadouznaga pubita tud. Rekl sa, de me ne na nucaja, de uja ze sami use zrihtal, kokr se sika. Sej jest b ze putprou za soja prsonca, ampak publi se m smil, ke sa ga cist pu nadouznem vn na mraz pustaul; in ta rezevz ma tku tenka kozca, de vem, de se u prehladu in de u kaslu.«

»Kua b pa rad zdej ud mene. A b tud rad kašna služba?«

»Sevede, kar b ze blu. Na znam ajgentleh prou ne, ampak za kasne pajkce al pa pisma za ukul za nost, sm pa kokr nalas. Ti na ves, kuku sm puskokc.«

»No, pa nes tala pism hitr u uredništu »Sluvenca« in rec, da se pesti prpuročt

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

Silvatica, ki služi v Inomostu pri cesarskih lovcih.

Laške torpedovke ustavile ladje »Avstrijskega Lloydja«.

V Arhipelu so ustavile laške torpedovke Lloydov parnik »Baron Beck« Laška komisija se je podala na ladjo in jo preiskala. Ker se ni našlo nič sumljivega, je smela ladja nadaljevati svojo pot. »Baron Beck« vozi v Trst žito, ki je namenjeno Švici. To je prvi slučaj takega transporta po Lloydov kot posledica turškega protilaškega bojkota.

V Dardanelih

delajo Turki z vsemi silami na to, da bi jih ne presenetilo laško brodovje. V morje se polagajo mine. V utrdbе so postavili 18 Kruppovih topov in 52 brzostrelnih topov. Turško vojno brodovje ima zakurjene kotle in se vsak dan uri v ostrem streljanju.

Lahe hočejo Turki izvabiti v puščavo

»Tanin« objavlja članek, ki izvaja med drugim: Ne izkušajmo trdnjav, kjer oblegajmo Lahe, osvoboditi s puškami in bajoneti, ker končno bi ostalo brezuspešno. Boljše je, da izvabijo naš junaki Lahe v puščavo, kjer naj jih podavijo v pesku puščave.

Dnevne novice.

+ **Dr. Krekov govor** povodom draginjske debate komentira med drugimi tudi »Arbeiterzeitung«. Seveda je govor ni všeč, priznava pa, da dr. Krek »ume sicer stvari globlje gledati,« zato je njegov govor dne 10. t. m. »Arbeiterico« iznenadil. Iz njenega komentara se pa razvidi, da dr. Krekovega govora ni razumela, sicer ne bi pisala, da ne razume kako svobodno trgovinsko načelo vodi do militarizma. Najsijajnejši argument za to dr. Krekovo trditve je pač Anglija, vzor svobodno-trgovinske države, ki je obenem najbolj marinistična država na svetu, da se poslužujemo socialno demokratiške terminologije. V modernih razmerah svobodno-trgovinska država ni more svojih trgovskih interesov uspešneje varovati kakor z močno mornarico. — Sicer pa »Arbeiterico« ostru obsoja neslane medklice dr. Heilingerja. — »Neue Freie Presse« prišteva dr. Kreku k »ostrim govornikom zbornice« kojega izvajanja so že opetovano izzvala viharne medklice in replike.»

+ **Dr. Krekov zakonski načrt** glede kartelov, ki ga je predložil kot referent kartel. pododseku, je vzbudil veliko pozornost. »Reichspost« piše: »Zbornici se zdaj posvetuje pododsek narodno gospodarskega odseka o nekem zakonskem predlogu, ki poseg praktično v draginjsko zlo veliko globlje, kakor vsi predlogi glede uvoza mesa. Poslanec dr. Krek je namreč kot referent predložil zakonski načrt, ki naj bi tvoril podlago za uveljavljenj kartelne postave. Dr. Krek je predložil popolnoma izdelan zakon, kojega vrednost podvoji znanstveno prvovrstni motivno poročilo.« »Reichspost« se nato natančno peča s Krekovim zakonskim načrtom in sklepa svoj članek sledeče: »Dr. Krekov načrt je brez vsakega dvoma najresnejše delo, ki se je dozda iz dolge diskuzije o koristnosti in kvarnih posledicah kartelov rodilo. Ni dvoma, da bo dr. Krekov zakonski načrt našel hudih sovražnikov in da s ga bo zlasti kartelna industrija z vsemi sredstvi, tudi z najbrezvestnejšimi, branila. Spričo tega je treba energično obsojati dejstvo, da vlada omahuje in bi rada celo stvar s pomočjo enquete zavlekla, s čimur daje sovražnikom kartelne postave poguma.«

+ **Kartelni pododsek** je dne 16. t. m. prinesel vladi zopet razočaranje. Vlada zastopnik sekcijiški šef Brošče je namreč izjavil, da vlada ne soglašala s tem, da bi se že zdaj sklenil zakon zoper kartele, kakor ga je predložil dr. Krek, ampak bo sklicala enketo. Odsek pa je sklenil kljub temu začeti o dr. Krekovem predlogu specialno debato in § 1. dr. Krekovega nar. ta sprejel. Ta § določa, da karteli spadajo pod državno nadzorstvo. Glede vladne enquete se je pa sklenilo, da se je bodo člani odseka sicer udeležili, da pa se vsled te enquete delo odseka ne sme zavleči.

+ **H konferenci pri ministrskem predsedniku v zadevi uradniškega vprašanja.** Dr. Korošec je v imenu »Hrvatsko-slovenskega kluba« izrazil zadovoljnost, da se pri regulaciji plač misli tudi na državne delavce in nižje kategorije uslužbencev. Vprašal je, kako stališče zavzema ministrski predsednik glede hrvatsko-slovenske zahteve, da se zajedno z regulacijo plač zniža tudi število uradnikov, in do katerega čina se namerava dati subsistenčna doklada, ali res do inkuzivno 6. čina. Ministrski predsednik je na vprašanje dr. Korošca odgovoril, da se bo število uradnikov sukcesivno znižalo in da subsistenčna doklada nikakor ne bo segala tako visoko, da bi bil tudi 6. čin zapaden.

+ **Pri občinskih volitvah v Cerkljah pri Krškem,** katere so se vršile dne 15. in 16. t. m., je zmagala S. L. S. v vseh treh razredih. Nasprotniki so ostali v veliki manjšini.

+ **Rdeči moralisti.** Glasilo naših socialnih demokratov »Zarja« že nekaj časa sme igrati moralno teto in deli na vse strani nauke o politični dostojnosti, poštenosti in doslednosti. Politično dostojno, pošteno in dosledno so se menda obnašali socialni demokrati na Javorniku, ko so šli pri občinskih volitvah v boj za tovarno. Velik moralist je bil najbržeje tudi Njeguš, katerega je Etbin Kristan na socialno-demokratskem strankarskem zboru v Inomestu tako vneto zagovarjal, da se »Arbeiterzeitung« njegovega slavospeva ni upala niti priobčiti. Vrhunec politične finese pa pomenjajo brezdvoma 17. septembrski ekscesi na Dunaju, ko so Schummeierjevi učenci po Dunaju razbijali šole in oropali trgovine. Kar se pa časnikaštva tiče, ni grših kunj kakor socialnodemokratski listi. »Arbeiter Zeitung« n. pr. je svojčas napadala na naravnost lopovsk način celo ženo bivšega ministra Weiskirchnerja in kakšno gnojnico je n. pr. naš bivši socialistični »Naprejek« razlival okoli, je še v dobrem spominu. Rdečkarji, ki snedo vsakemu delavcu, ki ni njihove stranke, kruh, če mu le morejo, niso kvalificirani za politične moraliste. Stranka, koje strokovne organizacije dobivajo visoko podkupnino od kartelov, da bi stranka proti kartelstvu ne nastopala, naj s svojo moralno doma ostane. O politični morali naših slovenskih socialistov pa tudi natačno vemo, na kakšnem nivoju stoji. Šla je še vedno v boj za liberalno izkoriščevalno meščansko-stranko; da ne zastoj, se samoposebi razume. Saj se tudi zdaj zvesto drži dunajske centrale, ki se je v Inomestu slovesno proglasila kot nemško, ker dobiva od nje grošev za svoje časopise in »strokovne« tajnike. »Jugoslovenska« socialna demokracija stoji zdaj na strani nemške socialnodemokratske stranke in se niti z eno besedo ne upa potegniti za češke sodruge, kj jih hoče nemška centrala uničiti, kakor kažejo posebno ravnokar vršeci-se boji v dunajskih strokovnih organizacijah. Kakšna morala je to? Za par grošev, ki vam jih nemška centrala iz Dunaja milostno v klobuk meče, zatajujete svoje češke brate! Moralisti!

+ **Prezentiran** je za župnijo Čatež ob Savi č. g. Franc Zorko, kaplan pri sv. Petru v Ljubljani. — Po okrožnici se razpisuje župnija Selca; prošnje je vložiti do 15. decembra na predstojništvo škofjeloškega samostana.

+ **Za novega dunajskega naslovnega škofa** je imenoval nadškof dr. Nagl monsignora dr. Jožefa Pflugerja.

+ **Volitve na Hrvaškem** bodo po informacijah »Agr. Tagblatt« razpisane med 21. in 26. novembrom in bi se torej vršile med 5. in 10. decembrom letos. Položaj je za bana Tomašiča in njegovo »stranko« malo ugoden. Vsi odličnejši možje so odklonili mažaronsko vladno kandidaturu; plemstvo in visoka duhovščina se drže rezervirano. S slabimi upi bodo šli torej v volitve mažaronski vladinovci. — Vojaška pomoč je že naprosena.

+ **Krasno, umetniške razglednice** za Božič in Novo leto bodo izšle v kratkem v zalogi »Slov. Straže«. Vse p. n. trgovine prosimo, naj se pri naročanju božičnih in novoletnih razglednic ozi-

rajo na razglednice »Slov. Straže«, katere je naslikal znani umetnik g. akad. slikar Vavpotič. To bodo najlepše razglednice, kar smo jih doslej Slovenci imeli. Naročila prosimo že sedaj na dopisnici na »Slovensko Stražo«.

+ **Čedna „naprednost“ hrvaških liberalcev.** Znane hrvaške liberalne glave: Šurmin, Lorković in Wilder so tožili župnika Kotaraša in Adžija, ker sta se izrazila, da so naprednjaki v svojih listih pisali o Kristusu kakor lopovu in o Materi božji kakor vlačugi. Že pred prvim sodiščem so tožitelji pogoreli, sedaj je pa šibeniško kot prizivno sodišče prvo rzsodbo potrdilo. Jasno in nepobitno se je dokazalo pred sodiščem da so liberalci res zakrivali gornjo nezaslišano podlost; rzsodba prizivnega sodišča, ki je obširno in krasno utemeljena, se natisne in v tisočeri izvodih razdeli med hrvaško ljudstvo, da bo spoznalo, kdo so liberalci in kaj hočejo. Tudi naše ljudstvo lahko na tem slučaju zopet sodi, kako prav ima, da smatra liberalce za sovražnike svojih največjih svetinj in zato tudi za sovražnike svoje sreče in svojega obstanka. Dol z njimi na vsej črti med nami in Hrvati!

— **Za častnega občana** je izvolil občinski odbor starološke občine dne 16. t. m. č. gospoda bivšega starološkega dekana Franceta K u m m e r in starološkega rojaka preč. gospoda dr. Fr. Stanonik, profesorja bogoslovja na graškem vseučilišču.

— **Poštne vesti.** Mihael Bajd, c. kr. poštni asistent v Ljubljani, je premeščen na lastno prošnjo k c. kr. poštnemu uradu v Zadru.

— **Zločinec alkohol.** Na Martinovem večeru v Jamnici pri Zagrebu so se kmetje napili, potem seveda skregali in stekli. Kasno ponoči so pa pred gostilno našli ustreljenega Andrijo Ferreka. Krivca še niso dognali, a krivec in ubiti sta žrtvi največjega zločinca na svetu — alkohola.

— **Nesreča.** Dviganje samotěžnika, kateri se je v četrtek v vojni luči v Pulju radi preobložitve potopil, je zahlevalo še isto popoldne eno žrtve. Mehaničar I. Blaj je bil zaposlen pri motorju nekega pri rešilni akciji udeležene samotěžnika in prišel pri tem med motorjeva kolesa. Predno je bilo mogoče motor ustaviti, je imel Blaj že eno nogo odtrgano in zadobil še druge tako težke poškodbe, da je kmalu potem, ko so ga prenesli v mornarično bolnišnico, izdihnil.

— **400.000 kron** znaša glavni dobiček turških srečk, ki bodo žrebane že 1. decembra t. l. »Slovenska Straža« preskrbi to danes najbolj priljubljeno srečko s šestkratnim žrebanjem v letu vsakomur proti 34mesečnim obrokom po 10 K ali pa proti 83mesečnim obrokom po 4 K 75 h. Če se jih naroči več skupaj, se cena zniža. Že po plačilu prvega obroka ima kupec do dobitkov izključno pravico. Proti 88mesečnim obrokom po 6 K 25 h pa se zamore poleg turške srečke dobiti še tri druge srečke s skupno 15 žrebanji v letu. Kdor se hoče torej udeležiti žrebanja že 1. decembra t. l., naj srečke nemudoma naroči. Naročila sprejema in pojasnila daje za »Slovensko Stražo« g. Valentin Urbančič, knjigovodja Vzajemnega podpornega društva v Ljubljani.

— **Razpisana služba potovalne učiteljice.** V kamniškem šolskem okraju se razpisuje v nameščenje služba učnosposobljene, delavne potovalne učiteljice s stajališčem v Homcu proti stalni nagradi letnih 600 K. Potovalni učiteljici bo poučevati ženska ročna dela na enorazrednih ljudskih šolah v Homcu, Radomlju in na Rovih v vsakdanji in ponavljalni šoli s številom tedenskih ur, ki jih predpisuje normalni učni načrt, in ji bo službo takoj nastopiti. Pripomni se pa izrečno, da je nameščenje le začasno in ne daje pravice do preskrbljevanja ali pokojnine. Pravilno opremljene prošnje je vlagati do 25. novembra 1911 pri c. kr. okr. šolskem svetu v Kamniku.

— **Zasačen vlomilec.** V Mirni je te dni zasačil prof. Kolenc v podstrešju neznanega moža, ki je ravno škrinjno za obleko odpiral. Mož je z vso ravnodušnostjo prosil g. profesorja za miloščino. Ta pa je poslal raje po orožnike, ki so moža preskrbeli s stanovanjem in hrano. Pri zaslišanju je mož rekel, da je Danec in je imel tudi danske dokumente. Pri natančnejši preiskavi se je pa izkazalo, da je mož strokovnjak v svojem poklicu, da je že delal v prisilni delavnici in je tam protokoličan za Antona Turka iz Hrvaškega.

— **Nov hrvaški prosvetni list.** Bratje hrvaškega zrnaja, ljudska prosveta, društvo sv. Jeronima in vseučiliška ABC klub so sklenili, izdati posebno prosvetno in obenem skupno informativno glasilo za delavce na ljudsko-prosvetnem polju. List bo izhajal

vsak mesec, urednik mu bo dr. Lazowski.

— **Med brati.** Posestnik Ivan Kudeljčan iz Sv. Ivana-Zeline pri Zagrebu je bil dalj časa v tujini, medtem je pa vodil gospodarstvo njegov brat Petar. Ko je Ivan prišel domu, sta se brata sprla in Petar je zaklical prvemu, naj le zopet gre, odkoder je prišel. To je Ivana tako užalilo, da je potegnil revolver in ustrelil na brata, ki se je takoj zgrudil. Misleč, da je brat mrtev, je Ivan pomeril nase in se ustrelil v prsi. Težko ranjenega so prenesli v zagrebško bolnišnico, medtem ko je brat dobil le lahko prasko na nosu in se je zgrudil zgolj iz strahu.

— **Podružnica Sloške zveze za kamniški okraj** ima zborovanje v ponedeljek dne 20. novembra ob pol 2. uri popoldne v dekliški šoli v Kamniku. Spored: 1. Poročilo o kmetijskem tečaju na Grmu (poroča nadučitelj Krmelj); 2. predavanje: Spiritizem, (dr. Gvido Rant); 3. predlogi in nasveti.

— **Laški beguni.** Kormin, 15. nov.: Iz bližnjega kraljestva prihajajo semkaj vojaki-beguni. Zglašajo se sami pri orožništvu: Sono disortore! In macello a Tripolis non vado. (V tripoliško mesnico ne grem.) Storite z menoj kar hočete. Domov in Italijo ne grem več. — Po večini so to bolj premožni begunci. Reveži iščejo dela brez vsakega pogoja, razun hrane.

— **Boh. Srednja vas.** V nedeljo, dne 19. t. m., priredi izobraževalno društvo »Savica« predstavo »Devica Orleanska«. Zgodovinska igra s petjem v petih dejanjih in z živo sliko. Vse prijatelje društva vabimo k obilni udeležbi. Začetek popoldne ob pol štirih.

— **Vsak zaveden Slovenec hvali papir iz tovarniške zaloge »Slov. Straže«.** Naravno, ker je najboljši in najcenejši! Priporočamo p. n. župnim in občinskim uradom, krajnim šolskim svetom in sploh vsem, ki rabijo papir, naj ga naroče pri »Slovenski Straži« v Ljubljani. Trgovci dobe znaten popust. — Vzorcji brezplačno na razpolago.

— **Premovanje telet v Kandršah** dne 17. t. m. je bilo preklicano, ker se je v občini Ržiše pojavila slinovka. Da se mora proti slinovki potrebno ukrepati, dasiravno ni živini smrtnonevarna, je jasno. Ne moremo pa razumeti, zakaj se radi posameznega slučaja ukaže zaprtija kar po več občinah. Ali bi ne zadostovalo samo za tisto vas, kjer se je slinovka pokazala? Dne 13. t. mes. niso kmetje iz občine Kandršce, Vače itd. smeli radi ržiške občine gnati živine na sejm v Šmartno pri Litiji. Sedaj nam pa še kdo naredi tak recept, po katerem bomo živino redili, ko nam vsa krma poide.

— **Od ljudskošolske službe.** V Sp. Škriljah je bil imenovan mesto obolelega učitelja Henrika pl. Turzanskega učiteljski kandidat Jožef Weber za suplenta istotam.

— **Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb** v sodnem okraju Litija skliče z ozirom na že z dne 16. t. m. razglašeni občni zbor, ki se vsled nesklepnosti ni mogel izvršiti, drugega, ki se ima po § 13 društvenih pravil vršiti ob vsakem številu navzočih društvenikov dne 29. novembra 1911. ob 3. uri popoldne v gostilniških prostorih pri »Lojzki« v Litiji.

— **Kako si slovenski Benečani predstavljajo vojnov Tripolisu.** O tem je »Novi čas« prinesel zanimiv dopis od beneške meje: »Benečani so zelo navdušeni in ponosni na uspehe, ki jih ima Italija v Tripolisu. Nič ne vedo, tudi nečejo verjeti niti slišati, ko jim naši ljudje pripovedujejo o porazih, ki jih doživlja Italija v vojski s Turki. Neverjetno, kako italijansko časopisje in gotovi ljudje farbajo Benečane. Našim ljudem, ko pridejo k njim vsi radostni pripovedujejo: »Naš kralj si je z vojsko pridobil vže ves Tripolis, ki je trikrat večji kot vsa Italija. Naši financii, naše trafike so vže po vsej Tripolitani. Tudi je poslal naš kralj v Tripolis veliko duhovnikov, redovnikov in redovnic, ki vže podučujejo paganske otroke. Tripolis je popolnoma naš. Tam je vojska vže nehala. Sedaj so naši vojaki na potu v Konštantinopol. Tisti vaš urednik ljubljanskega časnika, ki je pisal o naših porazih, ki je o nas vse »lovš« poročal, je dobil tri leta zapore in veliko tisoč kron kazni mora plačati.« — Tako navdušeno pripovedujejo Benečani našim ljudem. Da italijanski časopisi in izvestni elementi tako farbajo Benečane je razumljivo, ako pomislimo, da se pod orožje poklicani rezervisti v spodnji Italiji niso odzvali. Zato je treba prebivalstvo posebno rezervistom v gorenji Italiji s farbanjem dajati poguma, da ne bodo posnemali svojih bratov v spodnji Italiji.

— **Srbski zadružniki v Gorici.** — Koncem novembra najbrže 27. t. m. pride v Gorico okrog 20 srbskih zadružnikov, da si tu ogledajo naše zadružništvo in gospodarske naprave.

— **V sežanski okrajni šolski svet** so se 13. t. m. vršile volitve. Izvoljeni so

na pritisk liberalnih učiteljev sami liberalci. Kmet vzdihuje pod groznimi bremenii šolskih naklad, pa si sam zapira pot do izboljšanje razmer.

— **Otvorila se je nova telefonska zveza** med Heidenreichsteinom črez Dunaj in Trstom, Opatijo in Ljubljano. Govorilna pristojbina znaša v razmerju Trst in Opatija po 3 K in v razmerju Ljubljana 2 K od navadnega triminutnega pogovora. Od nujnih pogovorov trojna vsota.

— **Umrl je 15. novembra** v krški bolnici občinski tajnik in organist v Sv. Križu pri Kostanjevici g. Dragotin Fuks. Zapušča ženo s tremi nepreskrbljenimi otroci. Naj v miru počiva.

— **Poročil se je pretekli terek** g. Franc Musar, nadučitelj v Boštajnu na Dolenskem z gđc. Anico Novak z Dol pri Litiji.

— **Zanimiva poroka v Cerkljah.** Iz Cerknice nam pišejo: Vdovec Anton Milavec, 69 letni ribič se je poročil z 18 letno Ano Ris iz znane Risove družine. Vse je bilo radovedno na to poroko, ker se je mnogim zdelo neverjetno. Poroka je bila določena na pol 6 uro zvečer dne 13. novembra. Ob 5. uri je čakalo že mnogo gledalcev, a so dohajali še vedno novi, tako da je bila okrog ženinove hiše vsa ulica polna. Velika množica otrok in odraslih je začela vriskati, zbijati šalena račun novoročencev ter ju pozdravljati z ironičnimi živio-klici, kar se je razlegalo po celem trgu in trajalo nad celo uro. Ženin je namreč moral še iskati novega svata za priččo, ker eden povabljenih ni prišel. Prizorov, ki so se med tem vršili, ni mogoče opisati. Tako je na pr. na ženino vprašanje: »kaj pa je, ali bo komedija?« zagrmelo iz več otroških grl: »Bo komedija, bo!« — Poroke je bilo konec šele ob 7. uri, in ves čas je množica vztrajala. Ko so šli iz crkve, so »demonstrantje« vrhu vsega drugega začeli klicati še značilni »Kurenta!«, ki se sicer čuje le pustni terek. — Sicer takih pouličnih prizorov ne moremo odobravati, a vse je edino v tem, da se ta poroka ne bo z lepa pozabila, ker take še ni bilo nikdar v Cerknici in najbrže tudi daleč na okoli ne.

— **Zedinjenje pravašev** se bo sedaj izvedlo tudi v zagrebškem občinskem zastopu s tem da prestopijo bivši krščansko-socialni pravaši iz opozicije v večino, kjer se nahajajo Starčevićanci.

— **Zagrebški bančni uradniki** so se obrnili na organizacijo svojih šefov s prošnjo, da se kakor drugod tudi v Zagrebu uvede prosto sobotno popoldne. Ravnatelji so prošnjo zavrnili in sedaj pripravljajo uradniki veliko protestno gibanje.

— **Občutljiv italijanski konzul.** Vsled pritožbe italijanskega konzula so bile v Sarajevu prepovedane kinematografske predstave o italijansko turški vojni v Tripolisu, ki vsebujejo tudi slike o moritvi arabskih žen in otrok.

— **Podružnica »Slovenske Straže« v Trnovem** priredi v nedeljo dne 19. novembra ob 3. uri popoldne v dvorani društvene hiše domačo zabavo z raznim sporedom. Prihitite vsi!

— **Zveza županov in podžupanov za politični okraj goriški** ter za slovenske občine gradiškega okraja je ustanovljena. Namestništvo je že odobrilo pravila. »Zveza« je liberalna.

— **Nič več skrbi** ne povzroča, kje naj naročamo tamburice, ki so tudi primerna darila za Miklavža in Božič. Ponočna naročila dokazujejo najboljše, da so naročniki s tamburicami, ki se prodajajo v korist »Slovenske Straže«, popolno zadovoljni. Naročila sprejema Iv. Vrečko, Katoliška tiskarna, Ljubljana. Ceniki zastoj in poštneine prosto.

— **Nova opera hrvaškega skladatelja.** Vladimir Bersa je napisal novo opero »Mozartova smrt«. Delo se snuje na znani legendi, kako je nek tujec naročil pri Mozartu »Requiem«, a Mozart se kasneje ni več mogel spomniti, kdo je delo naročil, pa je v svoji boleštni domišljiji domneval, da je bil to kak duh, ki mu je s tem oznani bližnjo smrt. Pri glavni izkušnji »Requie« je Mozart spremljal zbor na glasovirju in tu ga je tudi zadela smrt. Opera se ima prvič v Inomestu peti.

— **Poštne vesti.** Ivan Simončič, poštni aspirant, je imenovan za poštneega oficijanta pri Sv. Luciji ob Soči. — Poštar Ivan Zamperlo je premeščen iz Zirov v Tolmin.

— **Od živinozdravniške službe.** Okr. začasni živinozdravnik postojnski gospod dr. Anton Lampret je bil imenovan za definitivnega c. kr. okrajnega živinozdravnika v Postojni. — Veterinarski asistent g. Jož. Šink v Ljubljani je bil imenovan za c. kr. okrajnega živinozdravnika.

— **Tatinski bolniški vratar.** V kandijski bolnišnici je že delj časa zmanjkovalo perila in drugih reči. Ker kljub poizvedbam tatvine niso prenehale, so

je pričelo sumiti bolniškega vratarja Jožefa Petelinca. Ta je živel v intimnem znanju z Ano Johan in njeno hčerjo Marijo iz Broda. Ko sta se ti dve 11. t. m. preselili, so videli ljudje, da imata zelo mnogo perila, zlasti rjuh, seboj. Pri preiskavi se je dognalo, da so vse te stvari ukradene. Johan je rekla, da je dobila vse to od Petelinca v shrambo in ni vedela, da je ukradeno. Petelinca, ki je tatvino že priznal, so zaprli.

— **V znamenju alkohola.** Jožef Cajhen, bajtar v Sneberjah, je prišel kakor sam trdi pijan domu. Prišel je razgrajati in se prepirati z domačo gostijo. Njegova mati in mlajši brat sta ga skušala pomiriti, a zastonj. Cajhen je pograbil lopato in zamahnil z ojstrino proti bratovi glavi, kateri je pa k sreči udarec odbil, tako da je bil zadet le na čelu, ker ima precej globoko rano. Še tisto noč se je Jožef Cajhen pojavil pri orožnikih v Udmatu, katerim se je nalagal, da ga je brat napadel in mu z revolverjem in gnojnimi vilami grozil. Zadeva bo prišla pred sodišče.

— **Krasnega Jelena.** je ustrelil pred kratkem v cerklanjskem lovišču pri Kranju lovonajemnik Janez Jenko.

— **Umrli** je danes dopoldne gospa Katarina Doltar, soproga gospoda Josipa Doltarja, posestnika v Črnomlju. Pogreb bo v nedeljo popoldne ob 4. uri. Bodi ji zemljica lahka!

STRAŠNA RODBINSKA TRAGEDIJA NA DUNAJU.

Z Dunaja nam poročajo: Tudi danes se na Dunaju ne govori o drugem kot o strašnem dejanju odvetniškega koncipijenta dr. Matkoviča, ki je ustrelil hčerko sekcijskega šefa pl. Holzknichta Marijo, njenega brata Jurija in sebe, ker mu je bila odrečena roka Holzknichtove hčere. O pri napadu težko ranjenemu Holzknichtovemu sinu Robertu se danes iz bolnice poroča, da je njegov položaj še vedno resen. Danes je izpil nekoliko mleka. Kakor smo včeraj poročali, je Matkovičev oče doma iz Črnomlja, danes se nam pa poroča, da je soproga sekcijskega svetnika Holzknichta bila rojena na Goriškem. V Ajdovščini je bila učiteljica ter se je ondi seznanila s Holzknichtom. Gospa govori izborno slovenski in je vedno imela za služkinje Slovenke. Prejšnja leta je rodbina v počitnicah večkrat šla v Ajdovščino. Umorjena Marija nikakor ni bila lepa, kakor poročajo nekateri listi, bila je pač prijazna gospodična, bila pa je majhna, okrogla in nelepa. Bila je jako večša v matematiki. Sekcijski šef Holzknicht ima doma stružnico in se je s tem delom vedno zabaval doma v večernih urah.

O motivih strašnega čina dr. Matkovičevega si zdravniki niso na jasnem, smatrajo ga večinoma za psihopatoložen zločin. Poročevalec lista »Neue Freie Presse« je imel interview z vit. Holzknichtom, kateri mu je izjavil: »Matkovič je bil človek, ki smo ga imeli v celi hiši in rodbini jako radi. Vedno sem želel, da bi bila moja sinova njemu podobna, da bi bila tako pridna in tako značajna, kakor on. Dva otroka mi je usmrtil, a vendar ne najdem zanj žale besede. Njegova slika ostane v mojem srcu neizpremenjena. Umoril mi je moje otroke, a jaz mu odpuščam, naj bi mu odpustila tudi nebesa!«

Pa dr. Matkoviču ustreljeni Marijo in Jurija pl. Holzknichta bodo pokopali v ponedeljek. Nevarno ranjeni baron Robert pl. Holzknicht vsled po dr. Matkoviču prizadetih ran najbrže ne bo umrl. Rane ima štiri. Ena kdoljga ga je oplazila po ustnicah in predrila spodnjo ustnico in čeljust. Kroglja tiči pod jezikom. Druga kroglja ga je oplazila po roki, mu predrila pljuča in običala na hrbtu pod kožo. Tretja kroglja mu je predrila levo nogo. Zdravniki so izdali poročilo, da življenje direktno ni v nevarnosti in da se niso pojavili sekun-

EVROPSKI POTRES.

Predvčerajšnji potres se je čutil po celi Avstriji, Nemčiji, Švici in Italiji. V Lincu so čutili štiri potresne sunke. V Solnogradu je bil potres tako močan, da so bežali ljudje iz hiš. Na Predarljskem se je čutil potres najmočnejše v Bregencu. V gledališču je nastala vsled potresa panika, pohodili so neko damo. Porušilo se je več dimnikov. Po potresu je vel iz zemlje čuden duh. V Nemčiji se je potres čutil najbolj v južni Nemčiji. V Heidelbergu so prekinili radi potresa predstavo, ker je nastala panika. V Konstanzu so opazili ob 10. uri 25 minut na vzhodnem nebu svitel, blisku podoben žarek, ki mu je sledil potres. V Tübingnu je padala opeka s streh. V Lautlingnu se je vsled potresa podrl železniški viadukt. Brzovlak zato ni mogel naprej voziti. Na progi proti Nördlingnu je bila dyakrat dvig-

njena lokomotiva nekega vlaka. V Monakovem se je zemlja tako tresla, da so ljudje strahoma bežali v nočnih oblekah na cesto. V Konstanzu so padli s stolpa stolnice veliki kamni in štiri metre visoka cvetlica v obliki križa. S poslopja višje poštne direkcije je padla 5 m visoka soha Germania, ki se je razbila v male kose. Neko služkinjo je vrgel potres skozi okno prvega nadstropja na cesto. Deklica je nevarno poškodovana. Zelo je divjal potres in napravil velikansko škodo na Virtemberskem. Iz vseh krajev se poroča, da so padali s streh dimniki in da so pokale stene in da so se tudi podirali stropi. V Lautlingu je nastal v neki elektrarni vsled potresa kratek stik, ki je povzročil požar, ki je vpepelil hišo, elektrarno in mlin. Čutili so potres tudi na Laškem, a škode ni napravil. V Strassburgu, Mainzu in Frankobrodu ob Meni se je čutil potres. Veliko sten frankobrodskih hiš kaže vsled potresa razpoke. Prebivalstvo je neobleženo hitelo na ulico, da se reši. Iz Sigmaringa se poroča, da je po potresu zelo poškodovan grad Hohenzollern. Podobe v gradu so zelo poškodovane, stolpi kažejo velike razpoke. Iz Curiha in iz Berna se poroča, da so čutili potres v celi Švici. Spremljal ga je ropot in žarelo je vzhodno nebo. V Curihu in v Winterturnu se je podrla veliko dimnikov. V curiškem gledališču je vsled potresa nastala panika. Ranjenih je bilo več oseb. Panika je bila tudi v bernskem gledališču. Obiskovalci so razbijali šipe in skozi okna poskakali na cesto. Potres so čutili na vrhah švicarskih gorskih orjakov. Potres so čutili zelo v Milanu in okolici. Po milanskih zabaviščih je vladala panika. V milanskih predmestjih je prenočilo prebivalstvo po milim nehom.

Slovensko glasbeno društvo „Ljubljana“

privedi

glasbeni večer

v nedeljo, dne 19. novembra 1911 ob 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela „Union“.

Sodelujejo: izumitelj gosp. L. Bajde, popolni orkester „Slovenske Filharmonije“ pod vodstvom g. V. Talicha ter moški in ženski zbor.

Spored:

1. Liszt-Schubert: Reitermarsch, orkester.
2. Dvorak: Skromna, ženski zbor s spremljevalci: Lajovic: Pesem, vanjem klavirja.
3. Smetana: Overtura „Prodane neveste“, orkester.
4. Dussek: Sonatina, izvajata gg.: Schumann: Sanjarija, L. Bajde in Bach-Gounod: Ava Maria, Lovro Hafner.
5. Mašek: Pri zibelih, moški zbor.
6. Strauß: Rosenkavalier-valček, orkester.
7. Händel: Largo, na klavirjolinu svira gosp. Chopin: Valček, L. Bajde.
8. Paderewski: Pesem popotnika, orkester.
9. Rubinstein: Tereador et Andalouse, ork.
9. Wolf-Ferrari: Overtura k „Suzaninu tajnost“, orkester.
10. Smetana: Skočna, češki narodni ples, orkester.

Prosta zabava.

Vstopnina 80 vinarjev za osebo.

Večer se vrši pri pogrnjenih mizah.

K obilni udeležbi vabi

odbor Slov. glasb. društva „Ljubljana“

Ljubljanske novice.

Ij Glasbeni večer »Ljubljane«. V današnjem podlistku se obširneje bavimo z novim izumom g. L. Bajdeta, ki ga predstavi občinstvu na jutrišnjem glasbenem večeru »Ljubljane«. Še samo ta točka zasluži najsplošnejše zanimanje za ta glasbeni večer. Poleg zborov »Ljubljane« nastopi »Slovenska Filharmonija« s petimi novimi točkami. Ker ni lepakov, zadošča za vsakega zgoraj priobčeno vabilo ter je s tem vsakdo vabljen in dobrodošel! Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina 80 vinarjev za osebo.

Ij Pevska zbor »Ljubljane« imata jutri v nedeljo ob pol 11. uri dopoldne skušnjo v veliki dvorani. Pristop imajo samo pevke in pevc. Za točno in polnoštevilno udeležbo prosí zborovodja.

Ij »Ljubljana pred in po potresu.« O tem bo prihodnji terek v Ljudskem Domu predaval primarij g. dr. Vinko Gregorič. Predavanje bo spremljal s slikami. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstop vsakemu prost.

Ij Slabi politiki — slabi lovci. Kdo bi si mislil, da imata lov in politika tudi kaj skupnega. In vendar je tako. Ivan Hribar in Ivan Tavčar sta tudi vneta lovca. Ni dolgo od tega, odkar sta v družbi z c. kr. upokojenim majorjem Lavričem lovila v Hribarjevem revirju. Dr. Tavčar katerega se zadnje čase sploh smola prijemlje, je imel tudi na lovu smolo, ustrelil je namesto zajca — psa lovskega čuvaja. Tudi Ivan Hribar nima prav posebno dobre roke. Na lovu na jerebice je namesto jerebice — obstrelil kravo in na neko deklico. Slabi politiki — slabi lovci.

Ij Redek slučaj. Neki gospod, ki je v ranih urah redni obiskovalec našega prijaznega Rožnika, je predvčerajšnjim zjutraj, ko je za hotelom Tivoli metal tičkom hrane, nakrat začul nad seboj frfotanje. Na 50 metrov oddaljeno smreko usedel se je velik tič. Gospod ga je natančneje pogledal in spoznal je — divjega petelina. To je pač nekaj izrednega v taki bližini mesta. Divji petelin je tudi začudeno gledal gospoda, ki mu je moral biti jako prikupljiv, kajti bal se ga ni nič, kakor bi vedel, da je gospod izredno vnet prijatelj narave. Tako sta se gospod in divji petelin gledala dobrih 10 minut; gospod je potem še dalje metal tičkom hrane in divji petelin je šele »odjahal«, ko je gospod plosnil z roko. Ko je gospod te dni v družbi pravil o tem izrednem slučaju, je tudi omenil, da je v jesenskih dneh že opetovano zjutraj videl na Rožniku »na paši« cele trope divjih kokoši. Res izredno ljubeč in zanimiv je Rožnik v zgodnjih jutranjih urah, le škoda, da ga takrat gleda tako malo Ljubljancanov.

Ij Izpremema posesti. Emanuel Zelinka je prodal svojo vilo na Cesti na Rožnik Josipu Verbiču, bivšemu posestniku v Bistri pri Borovnici.

Ij Ljubljanski mesarji so dobili pismen uradni poziv, da imajo oskrbeti in obesiti na svojih stojnicah nove table in tarife (cene) vseh kvalitet mesa, ki je prodajajo. Kdor se temu pozivu ne bi pokoril ali odslej po drugih cenah prodajal, bo kaznovan z globo. G. svetnik pl. Laschan bi pa tudi dobro storil, ko bi ljubljanske mesarje prijel, da bi cene mesu primerno znižali. Kmet prodaja letos govejo živino in prašiče mesarjem napol zastonj, mesarji ljubljanski pa prodajajo mesto po starih cenah.

Ij Od železniške službe. Nadzornik državne železnice Julij Ohm Janušovski vitez pl. Višegrad bo od 30. t. m. stalno vpokojen.

Ij Odlikovana domača tvrdka. Tvrdka Hlavka, tovarna kirurških in medicinskih instrumentov in ortopedičnih aparatov je bila odlikovana z zlato medaljo na svetovni razstavi v Turinu.

MEŠČANSKA VOJNA V PERZIJU.

Iz Petrograda se brzojavlja, da je Salar ed Douleh zopet zavzel Kermanšah ter porablja carinske denarje za oboroženje svojega moštva. Prih. pomlad namerava zopet začeti boj proti vladnim četam.

RUSIJA ODPOLJE VOJAKE V PERZIJU.

Ruski ministrski svet je sklenil, da odpolje v Perzijo takoj vojake, ker Perzija še ni odgovorila na rusko noto, da naj da Perzija zadoščenje za razžaljenje ruskih konzularnih uradnikov.

Telefonska in brzojavna poročila.

VLADA UGODI URADNIKOM.

Dunaj, 18. novemb. a. Vlada namerava v kratkem predložiti zbornici novo predlogo, s katero bo uredila uradniško vprašanje. Vlada namerava ugoditi dolgoletni želji uradništva in izvesti časovni avanzma.

NOVA MINISTRA.

Dunaj, 18. novembra. Za novega finančnega ministra je imenovan dose-danji minister za Galicijo Zaleski, dr. Bra f postane poljedelski minister. Rekonstruirani kabinet se bo predstavil zbornici v torek.

POSLANEC DLUGOSZ MINISTER.

Dunaj, 18. novembra. Poljska korespondenca javlja, da je poslanec Dlugosz določen za ministra za Galicijo.

ODLIKOVANJE POLKA.

Dunaj, 18. novembra. Cesarska naredba določa, naj tirolsko-predarlski polk gorske artiljerije št. 1 nosi cesarjevo ime.

ROMAN NADVOJVODE.

Dunaj, 18. novembra. Danes se razglašča, da je cesar dal svoje pritrnilo k poroki nadvojvode Ferdinanda Karla z hčerko dvornega svetnika Czubra. (Gl.: Razne novice.) Poroka se je izvršila že pred dvema letoma in sta iz zakona doslej izšla dva otroka, tretjega pa pričakujejo.

RUSIJA IN PERZIJA.

Peterburg, 18. novembra. »Novo Vreme« poroča, da so diplomatske zveze med Perzijo in Rusijo pretrgane.

60.000 DELAVCEV ODPUŠČENIH.

Berolin, 18. novembra. Vsled štrajka delavcev v topilnicah je odpuščenih 60.000 delavcev.

PRIJETA ROPARJA.

Praga, 18. novembra. Danes so tu prijeli 17 in 19 let stara brata Franca

in Karola Slaba v trenutku, ko sta na padla poštne denarne različne različne hoteč ga oropati. Napadalec sta identična z dečkoma, ki sta nedavno v kujeju severozahodne železnice napadle častnika Wolfsbergerja, ga zvezala in oropala.

PROCES ZARADI VOHUNSTVA PROTI ŠTIRIM LVOVSKIM AKADEMIKOM.

Varšava, 18. novembra. Obtožnica proti štirim lvovskim gozdarskim akademikom, ki so se praktično vezbali na Ruskem in ki so bili pred meseci aretovani zaradi vohunstva v prid Avstriji je sedaj že izdelana. Proces se bo vrši pred vojnim sodiščem v Kijevu. Obtoženi so štirje lvovski gozdarski akademiki Dombrowski, Jackowski, Zarzycki in Skowroni, nadalje pooblaščenec kneza Radziwilla v Volhinji, pl. Charanowski in nadgozdar na posestvu grofa Dunina Karwicki, kjer so bili obtoženi akademiki nastavljeni. Obtožnica trdi, da so obdolženci poročali avstrijskemu generalnemu štabu o razmerah v ruskih obmejnih provincah.

K BEGU SICZYNSKEGA.

Stanislav, 18. novembra. Bivši rusinski socialistični poslanec dr. Jaro-siewicz, ki je bil predvčerajšnjem aretovan, ker je bil na sumu, da je pomagal k begu morilcu Siczynskemu, kakor tudi akademik Wilkonski, sta bila včeraj izpuščena iz zapora, ker sta za kritično noč doprinesla alibi. Doslej manjka vsake sledi za ubeglim Siczynskim.

600 ARABCEV UBITIH.

Rim, 18. novembra. »Agenzia Stefani« trdi v svojem poročilu iz Tripolisa, da so bili v zadnjih bojih Arabci decimirani. Pri bombardiranju oaze Ain Zara da je bilo ubitih 600 Arabcev.

Tripolis, 18. novembra. Tu je poln mir. Nalivi še niso prenehali.

POTRES.

Sibinj, 18. novembra. Tu so čutili ob 5. uri dva navpična potresna sunka, ki pa nista napravila škode.

POTOPLJENA LADJA.

Kodanj, 18. novembra. Ladja za tovore »Lerche« se je potopila. Utonilo je 24 mož.

PEVKA USTRELILA ČASTNIKA.

Pančeva, 18. novembra. Tu je ustrelila 29 let stara pevka Evgenija Sempčastnika pri lovcih Karola Zobela, ker jo je Zobel zapustil.

IDRIJSKI DEMONSTRANTI PRED SODIŠČEM.

Dne 17. septembra so sklicali socialni demokrati v Idriji javen ljudski shod proti draginji, na katerem sta govorila Anton Kristan in Engelb. Gangl. Socialni demokrati so hoteli po shodu prirediti tudi obhod po mestu, ki ga pa je okrajno glavarstvo prepovedalo vsled gotovih vzrokov. No, ljudje so po shodu, na katerem je Kristan naslikal vruga na steno, kljub prepovedi priredili obhod, ki so ga skušali službujoči orožniki preprečiti. Med demonstranti so bili tudi Anton Kristan, mestni tajnik Julij Novak in rudar Janez Eržen, ki so se odredbam orožnikov upirali in klicali, ko so ti zahtevali, naj se ljudje razidejo: »Le naprej!« S tem so storili pregrešek rabuke in danes dopoldne se je vršila pred deželnim sodiščem zaradi ovadbe orožnikov razprava o tej stvari. Kristan in Novak sta seveda trdila, da sta zgolj pomirjevalno vplivala na ljudi in da je bila sploh cela zadeva zelo nedolžna. Orožniški stražmojster Anton Baloh pa je izpovedal, da je Julče Novak prijemal ljudi za roke, ter jih potiskal naprej proti orožnikom, prepiral se ž njimi in klical: »Naprej, naprej!« Stražmojster Baloh je tudi povedal, da je doslej pri vseh demonstracijah v Idriji bil Novak zraven, a ko je ta šel proč, so se ljudje takoj pomirili. Res lep občinski tajnik! Zasllišana sta bila tudi kot priči župan Stravs in Engelbert Gangl, ki sta pa izpovedala večinoma nebitvene stvari. Državno pravdnništvo je zastopal pri razpravi dr. Neuberger, obtožence pa dr. Tekavčič in dr. Novak. Anton Kristan in Janez Eržen sta bila oproščena, Julče Novak pa obsojen na 20 K globe oziroma 24 ur zapora.

Kdor slabo prebavlja, mnogo trpi. Iz znanstvenih spisov kralj. medic. univerzitetne klinike v Napolju izvemo, da se po vsakodnevem zavživanju majhn količine naravne Franc Jožef-ove grenčice, ako se vzame na tešče, ne samo zboljša delovanje želodca, ampak s tudi oslabele čreves v mnogih slučajih zmanjša v toliki meri, da ni potreb vporabljeti druga zdravilna sredstva. 15

darni zapletljaji. Oče usmrčenih otrok je sedaj izjavil, da bi proti poroki svoje hčere z dr. Matkovičem nič ne bil ugovarjal, če bi ne bila rajna Marija vedno trdila, da se ne misli omožiti.

Razne stvari.

»Klerikalec«. Še se dobe plašljivi med učiteljstvom, ki se straše pred to besedo; še naletiš na liberalnega strelca, ki meni, da se je postavil, če je ošvrknil krščansko-mislečega tovariša z zbadljivo »klerikalec«. Rajni dr. Lueger, čegar ime sme in mora vpoštevati tudi liberalni zagrizenec, je rekel koncem leta 1909: »Čujem, da spet šarjajo nekateri ljudje z udrihnicco (Schlagwort) »klerikalec«. Ali smo se zato 30 let bojevali, da bo zopet ta beseda, ki so jo čifuti iznašli in ki utegne zmešati kvečjemu glavo kakega vsenemškega študenta, med nami nezadovoljnost narajala? Upam, da o tej neumnosti ne bom več slišal. Mi smo Nemci, dobri kristjani in dobri Avstrijci. Udrihnicco »klerikalec« prepustimo židom, in samo vrabci se dajo bogati s to besedo.«

Roman nadvojvode. »Wiener Abendpost« objavlja uvodnik, ki izvaža, da se je nadvojvoda Ferdinand Karel poročil brez cesarjevega dovoljenja in da je cesar nato ugodil prošnji nadvojvode, da opusti naslov in stan nadvojvode in da izstopi iz armade. Nadvojvoda Karel se bo nazival v bodoče Ferdinand Burg. Kakor smo že poročali, je spoznal Ferdinand Burg svojo sedanjo soprogo, rojeno Czuber, ob neki slavnosti v Pragi. Czubrova začetkom svojcev o znanju ni obvestila, šele nekaj tednov pozneje je bil njen oče predstavljen nadvojvodi. O Božiču 1903 je napovedal nadvojvoda očetu Czubrove svoj obisk zvečer in je prosil dvornega svetnika za roko njegove hčere. Nadvojvoda je obiskoval Czubrove začetkoma civilno oblečene, pozneje pa tudi v uniformi. V hišo dvornega svetnika je zahajal vsak dan. Bavil se je z godbo, a zanimal se tudi za matematiko. Letos junija meseca je bival nadvojvoda Ferdinand Karel v Badnu, kjer je uvedel korake za svoj odstop kot nadvojvoda in general. Nadvojvoda prestolonaslednik, brat Ferdinanda Karla, je storil vse, da bi le-ta opustil svoj načrt, a Ferdinand Karel se ni udal. Iz Badna se je peljal v Meran, potem pa v Lugano, kjer ostane čez zimo. Sedanji Ferdinand Burg je slabega zdravja in zato zelo pazi na se.

Z dragim v pregnanstvo. V peterburški vojaški ječi se je nedavno vršila poroka bivšega topničarskega stotnika Postnikova, ki je bil zaradi veleizdaje na 8 let prisilnega dela v Sibiriji obsojen. Njegova nevesta, rojena Siecke, je sestra vdove bivšega gardnega stotnika Buturlina, ki ga je na prigovarjanje Obriena de haucys zastupil dr. Pančenko. Mlada žena je sledila možu k prisilnemu delu v Sibiriji.

Črna mrzlica v Evropi. Vedno nove bolezni prihajajo iz Orienta na naš kontinent. Tako so se pred nekaj dnevi na jugu Evrope, v Italiji in grški pojavili novi slučaj takozvane bolezni kala-azar, črne mrzlice. Kala-azar ima svojo domovino v Indiji in v nižinah Brahmaputre in je povzročila grozna opustošenja. Tudi kitajskim in malajskim otrokom ni prizanesla, in od tam je bila zane-

šena v Arabijo, odkoder si je zagotovila vstop v Evropo. Dolgo časa so jo zamenjavali z malarijo, ker ji je celo podobna. Umrljivost na tej mrzlici obolelih ljudi znaša do 96%. Povzročitelj ter mrzlice je neki protozoon, ki ima po svojem iznajditelju ime Leithmania. Akoravno je bolezen nevarna in nalezljiva, se je vendar ni bati, da bi se mogla razširiti v civilizirani Evropi.

Ministrova hčer v mizarški obrti. V Kodanju se je pred dvema letoma etablirala v stroki umetnega mizarstva po do- služeni pomočniški dobi in napravljeni mo- sterski preizkušnji neka gospodična Horsböl. Vsled svoje izredne sposobnosti je dobila kmalu velik krog odjemalcev. Njen zgle- d je tudi vplival na druge mlade danske dame. Kot poročajo listi, se je sedaj posvetila mi- zarstvu tudi 17letna hčer danskega premier- nega ministra Klavsja Bernsena. V uk je vstopila pri Horsbölovi in je določena učna doba na 5 let. Šele po preteku tega časa bo smela delati pomočniški izpit. Minister je namero svoje hčere popolnoma odobril, ker »vsako koristno delo plemenito vpliva na človeka, lenoba pa demoralizuje.«

Žrtev uredniške tajnosti. Časnikar Chastruß, odgovorni urednik nekega francoskega lista, je požrl pred preiskovalnim sodnikom kuverto, da ne bi izdal pisca nekega članka. Vsled tega pride pred poroto, češ da je uničil uradni dokazilni dokument.

Srbski princ Jurij propadel. Eks- prestolonaslednik srbski princ Jurij je na pariški vojaški akademiji pri pred- pisani strogi poizkušnji padel. Princ je vsled tega zelo potr.

Tenor — kravlj pastir. Zlati časi Arkadije se zopet vračajo! Kot v starih časih se bo tudi odslej paslo krave med prepevanjem in vriskanjem. Nek angleški časopis prinaša namreč sledeči oglas: »Išče se kravlj pastir, ki pa mora imeti lep tenor in znati prepevati sladke, melodične pesmi med pašo.« Mogoče se pričakuje, da bode petje blagodejno vplivalo na krave ter da bodo raje jedle travo. Na vsak način pa pričakuje na tem polju dobre pevce lepa bodočnost, ako se bo splošno dvignil v krahov muzikalični čut. Eks- centrična sedanost se z ljudmi res nekoliko preveč norčuje

Največja trgovina na svetu. V kratkem se otvori v Londonu trgovina, ki se lahko šteje med največje na svetu. Posloplje, v katerem bo ta trgovina, je zidano iz belega granita in njegovo pročelje meri 840 čevljev. Zice v posloplju za električno razsvetljavo so dolge 24 angleških milj in žarnice imajo skupno svetlobno moč 1,350.000 sveč. V hiši bo prostora za 100.000 oseb Pettisoč nastavljenec bo v 115 raznih oddelkih streglo strankam. Na strehi trgovine bo nastavljena hišica za brez- žičen brzojav. V posloplju bo 800 tele- fonskih govorilnic. Za konstrukcijo trgovine se je rabilo 21 milijonov fun- tov jekla. Tudi bo v hiši restavracija, kavarna in čitalnica. Poleti bo na razpolago strankam na strehi vrt z dunajsko kavarno, igrišče, kjer bodo čvale otroke izučene guvernante. Na razpolago bo tudi urad, kjer se bo da- jalo tujcem vsa potrebna pojasnila brezplačno.

Prelepe deklice ne smejo študirati. V Blagovješčenkem na Ruskem so priredili častniški ples, na katerega so med drugim povabili tudi tamošnjo

dekliško gimnazijo z ženskim profesorskim zborom in ravnateljico. Naj- večjo privlačno moč je vzbujala tekma krasotic. Gospodje so glasovali na ta način, da so dali vsak svoji kandida- tinji po eno rožo. Konečno se je izka- zalo, da ima največ rož 17 letna gimna- zistinja. Sonja Mihajlovna, ki se jo je komaj videlo iz cvetlic. Imela je nad dve tretjini vseh »glasovnic.« Takoj drugi dan pa je bila iz šole izključena, ker so jej bile učiteljice nevoščljive. Na odhodnem spričevalu je bilo zapi- sano: »Prelepe deklice ne smejo štu- dirati, zlasti ker jim ni treba in ker se lahko poročijo.« Sonja Mihajlovna se je pritožila na naučno ministrstvo, ki naj odloči, ali smejo prelepe deklice študirati ali ne.

Prekanjen slepar. V Kečkemetu se je seznanil vinski trgovec Pirchegger iz Štajerske z nekim Webrom. Stano- vala sta v neki gostilni skupaj. Nekega dne telegrafira Weber Pircheggerjevi ženi, da naj mu pošlje 1000 kron za vino. Weber, ki je natanko zračunal, kedaj da pride denar je spravil dotič- nega dne Pircheggerja od doma. Ko je pismonoša z denarjem vprašal gostil- ničarja po Pircheggerju, ga je ta poslal v prvo nadstropje. Tam pa je že čakal Weber, ki se je izdal za svojega sosa- novalca in prejel denar v last. Ko se je Pirchegger vrnil, je po gostilničarjevi izpovedbi doznal, da je postal žrtev nesramnega sleparja, ki se je pa med tem časom že izgubil iz Kečkemeta.

Svatovščina tatov. Eden najrazu- pitejših tatov v Odesi je poročil pred kratkim neko dekle. K svatovščini je povabil ženinu vse žepne tatove, vlo- milce, sleparje in druge sumljive osebe, skupaj kakih 100 oseb, iz Odesa. Ker v ženinovi hiši ni bilo nobene tako velike sobe, da bi mogli iti vsi številni svatje v njo, so napravili kar enostavno pojedino na dvorišču. Miza je bila z jedmi in pijačami bogato obložena in veselim svatom je sviral poseben orke- ster. Okoli 6. ure zvečer so začeli k svatovščini prihajati gostje, nekateri celo v avtomobilih. Zenin je zaradi previdnosti razpostavil na vseh voga- lih straže, da bi pravočasno javili pri- hod neljube policije. Nesreča pa je ho- tela, da sta se med splošnim veseljem sprla dva gosta. Steklenice so pričele frčati od enega konca do drugega. V sredi največje ga hrušča pa se je začelo vpitje: »Tatovi! Tatovi! Pozor!« Pre- bivalci omenjene hiše so takoj zakle- nili vsa vrata in okna in del gostov je zginil kot kafa. V tem trenutku so udrl na dvorišče detektivki. Ko so jih zagledali ostali gostje, so bežali v sta- novanja, v kleti, sploh kamor se je bilo mogoče skriti. Toda policijskih agentov je bilo premalo in od številnih gostov so aretirali samo 11. Vsi ti so že bili znani tatovi.

»Živi mrtvec« ni delo Tolstega? Lvov, 17. novembra: Tukajšnji listi po- ročajo iz Moskve: Na moskovskem gledališču se je vršila včeraj premijera drame »Živi mrtvec«, ki so jo našli v zapuščini Leva Nikolajeviča Tolstega. Danes pa objavlja v ruskem časopisju pisatelj Aleksander Solovjev spis, v katerem trdi, da je »Živi mrtvec« nje- govo delo, katero je izročil že leta 1898 Tolstemu, da je pregleda. Ta intere- santna gledališka afera vzbuja veli- kansko zanimanje v vsem literarnem in gledališkem svetu.

Telovadišče in igrišče na šolski strehi. Drugo leto je že, odkar je sezi- dano na Dunaju šolsko posloplje z ravo- stroho: stavba dvojne meščanske šole v petem okraju. Nad 3. nadstrop- jem je po angleškem in ameriškem si- stemu narejena ravna streha iz lese- nega cementa, ki jo rabijo za telova- dišče; en del je pa zasajen s cvetjem in zelenjavo ter nadomestuje šolski vrt. Prostor, ki meri 510 m², nudi obnem najlepši razgled na gorski greben okrog Dunaja in na veliko morje dunajskih hiš.

Boj z vlomilci; en stražnik umor- jen, drugi težko ranjen. Iz Poljske Ostrave poročajo: 16. t. m. zvečer sta pri patroliranju zapazila policijska stražnika Jožef Senk in Ivan Lubovski pri hiši trgovca z mešanim blagom Ju- chelke nekega moža v haveloku, ki je imel ročno torbo in ki se jima je zdel sumljiv. Tujec je šel v hišo Juchelke in ker ga dalje časa ni bilo ven, sta šla tudi stražnika v hišo, kjer sta dobila tujca in ga pozvala, naj se legitimira. Ko sta hotela stražnika odvesti neznan- ca na policijo, je pobegnil. Stražnika sta ga sicer ujela, a neznanec se jima je uprl z vso silo. Med preprirom in pre- rivanjem je potegnil iz žepa revolver ter hitro drug za drugim ustrelil pet- krat na svoja preganjalca. Stražnik Senk je bil zadet od dveh krogelj, ka- terih ena mu je predrla srce, da se je takoj zgrudil mrtev na tla. Stražnik Lubovski pa je bil težko ranjen na ra-

menih. Morilec je nato pobegnil proti Maglinanu. Vsled detonacije prihiteli ljudje so odvedli Lubovskega v bolniš- nico, truplo Senkovo pa v mrtvašnico. Medtem so rekvirirali iz bližnjega me- sta policijskega psa, ki je sledil begun- cu do Annaberga, kjer pa se je sled iz- gubila. Policija je obvestila takoj vse orožniške postaje, in 17. t. m. dopoldne je zapazil nek orožnik v bližini Libi- onca pri Krakovu nekega človeka, če- gar zunanost se je popolnoma vjemala z opisom iz Poljske Ostrave pobeglega morilca. Ko je bila orožniška postaja o tem obveščena in ko se je hotelo tujca aretovati, je ta dvakrat ustrelil z revol- verjem na orožnike, vendar pa k sreči ni nikogar zadel. Šele po trdovratnem boju se je posrečilo aretovati morilca in izročiti sodišču.

Sleparski agent. Sredi letošnjega septembra se je zglasil pri vrtnarju And. Pavlinu v Sp. Šiški nek agent, ki je rekel, da je zastopnik neke tovarne za šaluzije na Češkem. Sklenila sta po- godbo za pet šaluzij. Agent si je pustil izplačati 6 kron 60 vin. Na naročilu se je podpisal kot Martin Pečnik iz Sela številka 13. Naročene stvari niso pri- šle. Na vprašanje pri tvrdki se je odgovorilo, da ta ni prejela nikakega naročila in tudi pismo na agenta se ni moglo dostaviti. Pečnik je krog 40 let star, velik, močan z modrimi lasmi in brado. Bajje je tak mož bil nekoč na- stavljen pri Tönniesu.

Zastrupljeni francoski mornarji. V Toulonu se je zastrupilo veliko mor- narjev vojne mornarice, ker so po ne- marnosti uprave jedli pokvarjeno meso in pokvarjene konzerve.

Kitajska narodna himna, ali bolje svečana molitev za »zlato kroglo«, to je kitajsko cesarstvo in Ching-dinasti- jo, ki je bila uvedena na Kitajskem s cesarskim patentom, se glasi nekako tako-le: »Večna bodi zlata krogla. — Nebo naj nas varuje. — Naj se veseli človek in vse, kar živi, kakor race med potočnimi lilijami. — Radostno nosimo vsi enako oblačilo. — Srečni smo v do- bi Ching-dinastije, ker gledamo sijaj in slavo. — Nebo varuj cesarsko dru- žino. — Visoko je nebo, tako visoko. — Morski valovi valove brez prestanka! — Čisto poetično, celo prepoetično za današnje neprijetne čase dinastije Ching, ki bi skoro smela zavidati brez- skrbne race med potočnimi lilijami!

Kakšna bo v bodočnosti kuhinja? »Kuharica stoji ob ognjišču in zavrti mal zmet. S to malo kretnjo je izvr- šila vse težavne manipulacije, ki so bi- le prej potrebne, da se je pristavilo ju- ho k ognju. Še mal zavrtljaj in čez ne- kaj časa že začne vrti v električnem

Pristna samo s ribičem — kot garancijem znakom Scott-ovega ravnanja

Nobene sile nasproti otrokom

ako se ne gre za svojeglavnost, ampak za resnično nevoljo. Na to, se večinoma zadene, ako se daje na- vadno ribje olje, katero postane zo- perno otrokom in odraslim že pri enkratnem zavžitju. Kdor pa mesto tega poseže po

SCOTT-OVI emulziji

mu ne bode treba rabiti nikake sile. Scott-ova emulzija napravljena že po 35 letnem preizkušenem Scott-ovem načinu, je prijetnega okusa in tako lahko prebavna, da jo lahko prav dobro prenese celo vsak slab želodec. Precenti se ne sme tek pospešujoči učinek Scott-ove emulzije, ki se kmalu opazi po pridobitvi na teži in zboljanju splošnega občutka. 2693

Pri nakupu naj se zahteva izrecno Scott-ovo emulzijo Znamka »Scott«, ki je že nad 35 let vpeljana, jamči za do- broto in učinek. — Cena izvirni steklenici K 2-00. — Dobi se v vseh lekarnah.

9

Nič ni boljšega

za hitro prireditvev jako okusne goveje juhe kot

kocke za govejo juho

à 5 vinarjev.

MAGGI-jeve kocke za govejo juho so čista, najboljša goveja juha v trdi obliki in vsebujejo tudi potrebno sol in dišave. 3340

Prave s: mo z imenom MAGGI in varst- veno znamko zvezdo s križem.

PREMEŠČENJE GARNIZIJ BODOČO SPOMLAD.

Bodoče spomladansko premeščenje avstrijskih garnizij je obudilo veliko pozornost v inozemstvu in v državi obo- bito zato, ker se zdatno pomnože po- sadke ob meji med Tirolsko in Italijo. Inomoški armadni zbor sam dobi 13

bataljonov več, kakor tudi dva hav- bična polka, utrjujejo se tudi trdnjave. Tudi ob ruski, srbski in črnogorski meji se ustanove nove, deloma močne posadke. Naš zemljevid obsega vse kraje, ki so po izpremembi garnizij leta 1911. prizadeti.

loncu. Brez šuma in nevidno delujejo skrivnostne sile, ki opravijo vse to, kar je preje plapolajoči in prasketajoči premogovi ogenj v veliki odprtini ognjišča. — Tako se pričena neko poglavje v knjigi, ki jo je nedavno izdal nemški pisatelj Artur Fürst pod naslovom »Die Wunder um uns«. Knjiga je zanimiva. Čujmo, kaj piše nadalje o kuhinji bodočnosti: Kuharica v električni kuhinji more pripraviti kosilo z belimi glaci rokavicami, akoravno navsezadnje pripravljala jedi z istim umazanijem premogom, kakor njena tovarišica v nekdanji kuhinji. Samo da jo moderni princip razdelitve dela varuje predtem, da bi sama metala premog v štedilnik ter ga s težavo vnela. Ta težki trud odvzame dami spretni kurjač v električni centrali; ta vlačil zanjo skupaj premog, ki ga meče v kotel in neguje ogenj, toči tudi znoj, ki ga je prej potila kuharica pri vročem štedilniku. Sila plapolajočega premoga se potem ko spremeni vodo v paro in goni razne stroje, napelje po svetlih žicah v električne kuhinje in več kilometrov daleč od plamena je juha »pri ognju«. Živila, ki se lahko in hitro pripravijo, kakor kava ali čaj, se morejo skuhati na belopogrjnjeni mizi sami, in električna industrija nudi že na razpolago kavne in čajne posode, ki se razlikujejo od navadnih samovarjev samo v tem, da so zvezane z lestencem nad jedilno mizo po bakreni žici, ki dovaja električni tok. Toda tudi v onih domačih gospodarstvih, kjer se vsled še vedno znatnih stroških ne uporablja električnega kuhanja, se bodo radi posluževali aparatov, ki služijo za to, da se ž njimi ohranjajo jedi tople. Poleg kuhalnih plošč, na katerih zavre v posodah voda, izdeluje industrija tudi plošče, ki dajejo samo toliko toplote, kolikor je potrebno, da se jedi nanje postavljene ne shlade. Na teh ploščah jed ne more vreti nikdar. Zelo pripraven aparat je električni samovar. Postavi se ga direktno pod vodovod in nudi, kakor hitro se odpre pipo po kratkem času popolnoma vrelo vodo. Seveda ta naprava ni poceni, ker se za hitro proizvajano gorkoto porabi tudi mnogo. Naravnost idealno orodje za gospodinjstvo je tudi električni likalnik. Izdelujejo jih v vsakovrstnih velikostih, od velikanskih 20 funtov težkih do najmanjših v velikosti ženske roke. Znani so tudi električni prižigalniki za smodke, ki se precej razširjajo. Triumf na polju elektricitete pa je gotovo dosegla pred vsemi iznajdba električnih odej. Te odeje so od zunaj videti kot zelo debelo volnato blago, ki je popolnoma gibljivo. V svoji notranjosti pa je odeja prepletena z žicami, ki jih segreva električni tok in tako nudi odeja človeku umetno gorkoto. Nadalje so iznašli aparate za kuhanje jaje, ki obenem tudi s posebnim znamenjem dajejo signal, kdaj so jajca dovolj kuhana. Kuhinja, ki ima vse te tehnične pridobitve izvedene, je gotovo v vsakem oziru praktična in higijska. Garancije pa seveda tudi taka kuhinja ne bo mogla nikdar dati, da bo nudila vedno okusne jedi. Zanj bo ostalo odvisno vedno le od gospodinjice ali od njene kuharice.

Koroške novice.

k Za naroda čast in slavo! Nemški listi s slastjo poročajo sledeče: Matija Prosekar p. d. Razaj na Plešivcu, načelnik Ciril in Metodove družnice za Kotmarovas in okolico, je bil od c. kr. okrajnega sodišča v Celovcu obsojen zaradi tatvine na 48 ur zapora, poostrenga s temnico. Ker je gospod Prosekar res v ožjem stiku s Ciril in Metodovo družbo in je znano, da je zahajal kot oficijelni zastopnik koroških slovenskih liberalcev na razne »narodne« veselice in prireditve na Kranjsko, kjer je rad zabavljaj »črne« voditelje koroških Slovencev, bi bilo zelo želeto, da gosp. Prosekarju blizu stoječi liberalni listi razkrijejo, če poročilo nemških listov ni morda zavito ali lažljivo; mogoče je namreč tudi, da je bil gospod Prosekar zaradi česa drugega kaznovan, da pa predrzni nemški listi namenoma tako zavijajo, da bi po stari navadi blatili slovenski narod.

k Mrtvega človeka so našli drvarji 14. t. m. v gozdu na Vetrinjem. Truplo je bilo že napol segnito. Poleg mrtvega je ležala palica in slamnik. Komisija je dognala, da je bil neznan mrtvec ustreljen. Strelnega orožja ni imel. Zato je mogoče, da je bil ustreljen po naključju od kakega lovca ali pa je žrtev roparskega napada.

k Cena govejega mesa v Celovcu je zopet poskočila. Zakaj? V stari klavnici so morali mesarji za vsako živinčev v mestno blagajno vplačati 1 K. V novi mestni »modernej« klavnici pa morajo mesarji plačati od vsake kile mesa 4 h, ne glede na to, ali je zaklana žival goved, koza, ovca, svinja ali konj. Tako je n. pr. plačal mesar za kravo, ki tehtala 243 kg prej 1 K, sedaj pa 9 K 72 h, če pa je ne zakolje sam, ampak uslužbenec.

klavnice, mora za vsako žival plačati še 2 K 40 h. Mesarji seveda so porabili to priložnost in povišali cene mesu. Tako mestna občina draži meso, namesto da bi skrbela za znižanje cen mesa. In socialni demokrati se še hudujejo, da kmetje predrago prodajajo živino! Značilno je tudi, da morajo sedaj Kranjci zaklane svinje peljati v mestno klavnico, da jih tam ogledajo in za vsako kilo zaračunajo 4 h pristojbine, dočim so prej svinje s Kranjskega ogledavali na kolodvoru. Ker na Kranjskem primanjkuje krmil za svinje, zato so cene svinjskega mesa letos zelo padle, drugo leto pa bodo seveda vsled pomanjkanja svinj zelo poskočile.

k V Lendkanal je skočila 13. novembra Henrieta pl. Tschuden, hčerka celovškega agenta proti polenajstim dopoldne. Popoldne so jo potegnili iz vode. Bila je baje precej nervozna.

k Osebna vest. Koroški slovenski rojak g. Mat. Arnejc na Dunaju je povišan v c. kr. deželnoobrambne računskega oficijala.

k V Dravo je skočila in utonila dne 13. t. m. gostilničarka Marija Zwitter iz Št. Jakoba v Rožu. Rajnica je bila mati štirih otrok in je bolehal na neozdravljivi pljučni bolezni.

AVSTRIJSKE PRIPRAVE ZA BALKAN.

Iz Berlina se poroča, da Avstro-Ogrska premešča vojaške čete v Bosni. Uradno se glede na to poročilo izjavlja, da poročila nimajo politične važnosti in so nastala zato, ker je morala Avstro-Ogrska glede na dogodke v Orientu ojačiti svoje policijske moči ob meji. »Zeit« poroča, da je vprašal laški ataše vojnega ministra, kaj pomeni mobilizacija v Bosni. Odgovorilo se mu je, da se ne v Bosni in tudi ne drugod ne delajo nobene priprave, ki bi se morale smatrati za mobilizacijo.

PROTI NAKUPU TOLSTOJEVEGA POSESTVA.

V seji ruskega ministrskega sveta je ugovarjal višji prokurator sinode proti nameravanemu nakupu Jasne Poljane od strani ruske vlade za 500.000 rubljev. Naglašal je, da bi to pomenjalo nagrado za Tolstojev napade na pravoslavno cerkev. Pridružilo se mu je še več ministrov. Večina je bila za nakup, a kljub temu so odgodili sklepajne.

— **Mattonijeva „Giesshübler voda“**, ki je že več let preizkušena kot najboljša zdravilna pitna voda je bila pred kratkim zopet na novo preizkušena od slovečega gospoda dvornega svetnika profesorja Ludwika.

— Po zdravniških poročilih se izkazuje **Contheuman** za najboljšo sredstvo proti revmatizmu, protinu in nevralgiji, ki hitro prežene bolečine, zmanjšuje otekline, ozdravlja ter pospešuje gibčnost členkov.

— **Nov roman.** Ravnokar je izšel svetovno znani roman „Oliver Twist“, delo slavnega angleškega pisatelja Charles Dickensa v slovenskem prevodu, ki ga je oskrbel Oton Zupančič. Cena K 5.— vez. K 6 20. Dobi se v „Katoliški Bukvarni v Ljubljani“.

Zahvala.

Za blagohotne izraze sočutja ob priliki smrti naše drage sestre, svakinje in tete, gospodične

Karle Windischer

izrekamo najiskrenejšo zahvalo.

3454 **Žalnoči ostali.**

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.
Budimpešta, 18. novembra.
Pšenica za april 1912 . . . . . 11 75
Rž za april 1912 . . . . . 10 16
Oves za april 1912 . . . . . 9 64
Koruza za maj 1912 . . . . . 8 38

Efektivno trdno.

Izjava.

Podpisana Ana Bučar, delavčeva žena v Zeleni jami, preklicujem in obžalujem vse, s čemur sem dne 11. novembra 1911 žalila Suzano Bregar, zasebnico v Zeleni jami.

3451 **Ana Bučar.**

Potrtega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša iskreno ljubljena, nepozabna soproga, mati, oziroma stara mati, teta in tašča, gospa

Katarina Doltar

soproga posestnika

danes, 18. t. m. dopoldne, po kratki bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče v starosti 50 let, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage rajnice bo v nedeljo, dne 19. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na domače pokopališče v Vojni vasi.

Sv. maša zadušnica se bo brala v domači župni cerkvi.

Predrago pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.

Črnomelj, dne 18. novembra 1911.

Josip Doltar, soprog;

Josip, Janko, sinova;

Marija Jarc, Jožefa Lozar, Katarina Kure, Ana, Rozalija Doltar, hčere;

Ivan Jarc, stražmojster; Ivan Lozar, Ivan Kure, zetje.

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306 2 m, sred. zračni tlak 736 0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
17	9. zveč.	731 6	4 7	sl. szah.	jasno	
18	7. zjutr.	27 5	4 8	sl. jug	megla	0 0
	2. pop.	24 1	6 5		oblačno	

Srednja večerajanja temp. 6 9 norm. 3 2 0

Proti katarom

sopilnih organov, pri nahu, hripavosti in vratnih oteklinah zdravniško priporočana je 38 12 II.

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

katera se z vspehom rabi sama ali pomešana z gorkim mlekom.

Ta miloraztapljajoče, osvežujoče in pomirljivo deluje, pospešuje ločitev sleza in se v tacihi slučajih posebno dobro obnese.

Izvirnik: **Giesshübl Sauerbrunn**, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih Prospektiastonj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specializiranih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju, Peter Lassniku in Andrej Sarabona, Ljubljana. 11452—49

Pošten mladenič = Prodajalka

v starosti 28—29 let s primerno šolsko izobrazbo, ter slov. trgov. zadržno šolo v Ljubljani želi stopiti v službo pri kakem zavodu ali podjetju kot tajnik ali praktikant pod ugodnimi pogoji. Naslov pove uprava „Slovenca“ pod »TAJNIK«. 3396

Golsa

se da odstraniti brez joda s sredstvom, ki je je izumil ozdravljenec, čudni so bila brez vspeha vsa druga sredstva. Zahtevajte takoj proti vposlatvi 20 vin. v znakmah naš prospekt

3377 Kemični laboratorij Paracelsus Šternberg, Morava.

Franc Kos Ljubljana, Sodna ulica.

Podpirajle domačo industrijo! Stare nogovice se ceno dopletuje ol

Specialna mehanična pletilna industrija in trgovina za površne in spodnje jopice, moderčke, telovnike, nogovice, rokavice, posebne obleke zoper tranje, pletilni material za stroje itd. na drobno in na debelo.

Šivalni stroji od 70 kron naprej.

Pletilni stroj patent „Wiedermann“ je edina in najugodnejša prilika za dober zaslužek, pouk brezplačen, trajno delo zagotovljeno. Ker delam brez agentov, so cene veliko nižje. 3445

JECLJAVCI!

Z novo metodo korenitega zdravljenja se lahko popolnoma ozdravi vsak pogrešek v izgovarjanju. To zdravljenje odstranjuje vsako boječnost govorenja, katero najdemo pri jeceljavočih, tako, da ti govoriš kakor zdrave osebe. Zdravi se lahko, ne da bi se prekinilo učenja ali pa poklie.

Zavod je priporočen od uglednih avtoritet, od profesorjev in zdravnikov, visoke duhovščine, šol. prostorih in privatnih oseb. — Na razpolago je več stotin pisem, ki dokazujejo popoln vspeh zdravljenja. Na tukajšnji tečaj se vzprejme še nekoliko obiskovalcev. Tozadevne objave naj se naznanijo ponedeljek, 20. t. m. od 10—1 ure v hotelu Slon v Ljubljani. 3460

Prof. Neuman-ov zdravilni zavod za čisto izgovarjavo iz Gradca.

Slovenska Straža.

Sklad Mohorjanov:

77. Mohorjani v Boštajnu, po č. gospodu Martinu Kerin, župniku, 5 K 24 vin. — 78. Mohorjani Blače ob Zili Koroško, po župnijskem uradu, 4 K. — 79. Mohorjani Goriče nad Kranjem, po župnijskem uradu 7 K. — 80. Mohorjani Sv. Križ pri Litiji po č. gospodu Lav. Lahu, župniku, 3 K. — 81. Mohorjani v Lučinah, po č. gospodu Franu Rajčević, župniku, 3 K. — 82. Mohorjani v Lučah po č. gospodu Franu Lekše, župniku, 21 kron 20 vin. — 83. Mohorjani Št. Lipš pri Zonaku, Koroško, po župnijskem uradu, 3 K 4 vin. — 84. Mohorjani Šmartno pri Kranju po č. gospodu Al. Šarcu, župniku, 5 K 40 vin. — 85. Mohorjani v Komendi, po č. gospodu Valentinu Bernik, župniku, 26 kron. — 86. Mohorjani Sveti Iva, p. Prestranek, po č. g. Ivanu Mezin, kuratorju, 4 K. — 87. Mohorjani Bela Cerkev, Dol., po č. g. Antonu Znidaršič, župniku, 8 K. — 88. Mohorjani Ovsice, p. Podnart, po č. g. Nikolaju Križaj, župniku, 5 K 90 vin. — 89. Mohorjani v Moravčah, po č. g. Ivanu Lovšin, kaplanu, 25 kron. — 90. Mohorjani Orehek, p. Prestranek, po č. g. Josipu Mensinger, kuratu, 6 K. — 91. Mohorjani v Ribnici, Štaj., po č. g. Andreju Fišer, župniku, 15 K 25 vin. — 92. Mohorjani Sv. Peter pri Radgoni 10 K. — 93. Mohorjani v Kapeli 10 K. — 94. Mohorjani v Stari Loki po župnem uradu 24 K. — 95. Mohorjani Čeruča, Kor., po č. g. Josipu Rozman, župniku, 5 K. — 96. Mohorjani Povir, p. Sežana, po č. gospodu Josipu Novak, župniku, 4 K. — 97. Mohorjani v Oseku, p. Sempas, po č. gospodu Francu Franke, vikarju, 5 K. — 98. Mohorjani v Krašnji, p. Lukovica, po župnijskem uradu, 5 K. — 99. Mohorjani v Borovljah 4 K. — 100. Mohorjani št. Vid nad Valdekom po č. g. Francu Repolusk, župniku, 4 K. — 101. Mohorjani Sv. Jurij v Slovenskih goricah po župnijskem uradu 5 K. — 102. Mohorjani v Solčavi po č. g. M. Schmidu, župniku, 20 K. — 103. Mohorjani Velika Nedelja po č. g. Jakobu Menhart, župniku, 21 K. — 104. Mohorjani Brdo, pošta Lukovica pri Domžalah, 6 K 20 vin. — 105. Mohorjani Budanje, pošta Vipava, po župnijskem uradu, 4 K 54 vin. — 106. Mohorjani v Višnji gori, po župnijskem uradu 10 K. — 107. Mohorjani St. Ferjan pri Gorici, po č. g. Jarec, kuratu, 3 K 82 vin. — 108. Mohorjani v Boh. Srednji vasi po č. g. Ivanu Berlic, župniku, 22 K. — 109. Mohorjani v Logeh, Goriško, po č. g. Val. Knavs, vikarju, 2 K 80 vin. — 110. Mohorjani Belevode, po župnijskem uradu, 2 K. — 111. Mohorjani v Košani po č. g. Karolu Lenard, župniku, 10 K. — 112. Mohorjani Kontovelj, p. Prosek, po č. g. Antonu Košir, župniku, 5 K. — 113. Mohorjani na Brezovici pri Ljubljani 20 K. — 114. Mohorjani Dole pri Litiji po č. g. V. Filler, župniku, 2 K. — 115. Mohorjani Črniče, Goriško, po č. g. J. Nep. Murovec, župniku, 3 K. — 116. Mohorjani na Bledu 20 K. — 117. Mohorjani Strmec po č. g. J. Lavrinec, župniku, 5 K. — 118. Mohorjani Vreme, p. Vremski Britof, 5 K. — 119. Mohorjani Sv. Lenart nad Škofjo Loko po č. g. J. Borštinar, žup. uprav., 7 K. — 120. Mohorjani Sv. Peter na Medved. selu po župnijskem uradu 8 K. — 121. Mohorjani v Spodnji Idriji po č. g. Ivanu Mrak, žup. uprav., 15 K. — 122. Mohorjani v Tomaju po č. g. Mat. Sila, dekanu, 20 K. — 123. Mohorjani v Strugah, pošta Videm, 8 K. — 124. Mohorjani zavoda Sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano, po č. g. Josipu Kržišnik, gimn. prof., 18 K 22 vin. — 125. Mohorjani župnije Št. Lenart pri Sedmih studencih, Kor., 10 K. — 126. Mohorjani Ljubno, p. Podnart, po č. g. G. Vilmanu, župniku, 8 K. — 127. Mohorjani Ustje, p. Ajdovščina, po č. g. Antonu Jerič, župniku, 3 K.

Slomškov dar po 20 K:

3. Dar duhovščine videmske dekanije, zbrane na Karlovem v Kapelah; (v vsoti je tudi velikodušni dar hrvaško-slovenskega »mostaša« A. P. ob Sotli) 20 K. 4. Rodoljubi, zbrani na Martinovem večeru v gostilni Pišek

na Teharjih pri Celju, 20 K. — 5. Č. g. Janez Vidovic, stol. kanonik in kancelar v Celovcu, 20 K.

Darovali so kot Slomškov dar:

Gospod Zajec, finančni svetnik v pok., Spodnja Šiška, 10 K. — Pri blagoslovljanju Vičanske kapele nabral mladenič Janez Skof, Velika Nedelja, Štaj., 8 K. — Nabrano ob priliki srebrne poroke Antona in Uršule Klanjšček v St. Ferjanu pri Gorici, 16 K. — Nabrano na gostiji Ivana Jug in Minke Repolusk, poročene Jug, v Rušah, Štajersko, 6 K 20 vin. — G. Valentin Majar, Izlake, p. Medija-Izlake, 10 K. — Pisarna dr. VI. Pegana za neko poravnano kazensko stvar 19 K 20 vin.

Iz nabiralnikov:

Iz nabiralnikov podružnice Slovenske Straže Črni vrh nad Idrijo 13 kron 33 vin. — Iz nabiralnika moške podružnice Slovenske Straže v Trnovem, Notranjsko, 6 K 90 vin.

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. **Vezenje** poučujemo brezplačno.

**: Adlerjevi :
pisalni stroji.**

ceniki zastoj in franko.

Ivan Jax in sin
Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Kolesa iz prvih tovarn Avstrije:
Dürkopp, Styria (Puch), Waffenrad.

Šivalni stroji

Konfekcija

A. KUNC

Ljubljana, Dvorni trg 3
priporoča svoje solidne
izdelke moških in deških
oblačil.

Nizke cene!

Strogo solidna postrežba!

Naznanilo. Vljudno naznanjam sl. občinstvu, da sem prevzel po smrti mojega očeta

umetno in trgovsko vrtnarstvo

JAKOBA ŠIMENCA
Gradišče št. 12, Ljubljana

Okusite pivo iz Češke
delniške pivovarne
v Čeških Budejovicah.

Je izborno, na plzenjski
način varjeno.

katero bodem nespremenjeno dalje vodil pod enakim imenom. — Priporočam se slav. občinstvu za nabavo cvetic, šopkov, vencev, cvetličnih dekoracij itd., ter prosim, da se zaupanje, ki ga je užival moj pokojni oče, tudi meni blagohotno ohrani.

Z odličnim spoštovanjem
Paul Šimenc,
umetni in trgovski vrtnar.

Zaloga v Ljubljani:
V. H. Rohrmann.

Zaloge: —

Postojna: Emil pl. Garzaroli;
Trnovo: Rudolf Valenčič;
Reka-Sušak: Ante Sablich;
Trst: Schmidt & Pelosi;
Pulj: Lacko Križ.

Telefon 145.

3106

**Tovarna za kovinsko
blago in zvonolonica**

J. HILZER & KO., Dunajsko Novomesto,

se priporoča za nabavo zvonov, melod. in harmon. zvonila vsake velikosti in glasu. Jamstvo za določen in poln glas, najčistejšo vglasištev in najboljši material. Stojala za zvonove iz kovanega železa ali lesa. Lahkotno zvonjenje, najboljši način teka. Nagla izvršitev najnižje cene. Ugodni plačilni pogoji. Stari nerabni zvonovi se sprejmo v pretitje, ravnotelo se izdelujejo železna stola najboljša konstrukcije z dolgoletnim jamstvom. Proračuni in projekti vsak čas zastoj in franko na razpolago, enako tudi priporočila kakor tudi priznalna pisma.

**Manufakturna trgovina
Jos. Petkosig**

„Pri Valvazorju“
Stari trg št. 4
Ljubljana

**Drobnina, pletenina,
galanterija in dežniki.**

3123

**Absolutno zajamčeno -
pristno vino**

Kmetijsko društvo v Vipavi oddaja vsled priporočila knezoškofijskega ordinarijata pristna bela mašna in namizna vina letnika 1911 po 55 do 60 K za hektoliter postavljeno na kolodvor v Ajdovščino.

Sortirano vino **rizling** je po 62 K, **beli burgundec** po 70 K in „**Zelen**“ po 80 K. Manj kot 56 ltr. se ne odpošilja. Buteljke à ¾ ltr. iz l. 1908 so po 2 K, in „Zelen“ l. 1908 po 2-40 K.

Kleti nadzoruje dekan vipavski.

Kmetijsko društvo
v Vipavi.

2305

Od konkurznega sklada

sem prevzel zalogo
2000 odev
za konje

mehke, gorke, volnene, nepremočljive kakovosti in prodajam iste tako dolgo dokler je kaj zaloge po globoko znižanih cenah. Vrsta A, sive z barv. obšivi 120—180 cm po K 3-80. Vrsta B, rujave z barv. obšivi 145—190 cm po K 5-50. Vrsta C, težke dvostranske odeje, sive, drap, z 2 obšivi 150—200 cm po K 8-70. Razpošiljanje po povzetju. Pri naprej vposlatvi zneska 5% povračila.

A. Weissberg, Dunaj II.,
3235 Untere Donaustrasse 23.

Dopisuje se v slovenskem in hrvaškem jeziku.

Milijoni
rahilo zaper

Kaseji

hrpavost,
katar in
zasilenje,
krčni in

oslovski kaseji slastne

Kaiserjeve prsne karamele s „tretni jekami“.

6050 notarsko poverjenih izpričeval od zdravnikov in zasebnikov zajamčuje gotov uspeh. Iarodno prijetni in slastni bomboni. 3099

Zavoj 20 in 40 vinarjev. Ovojček 60 vinarjev.

Prodajo jih v Ljubljani lekarna: Ubald pl. Trnkoczy, Rihard Sussnik, Dr. G. Piccoli, Deželna lekarna, Mr. Ph. And. Bohinc, Mr. Ph. Jos. Čizmar, Ant. Kane, drogerija; B. Cvanečara drogerija „Adrija“. — Lekarna na deželi: Daniel Pirc, Idrija, J. Bergmann, Novomesto, C. Andrižanič, Novo Mesto, Jur. Hus, Vipava, Milan Waeha, Motika, A. Roblek, Radovljica, Hinko Brili, Litija, Karel Savnik, Lekarna pri Sv. Trojici, Kranj, Fr. Baccareich, Postojna, Jos. Močnik, Kamnik, E. Burdych, Škofja Loka, Mr. H. Roblek, Trzin, Ph. Mr. E. Koželj, Jesenice, V. Arko, trgovec, Senožeče, Jos. Rudolf, drogerija, Litija, J. Kandusar, trgovec, Mengoš.

**1800 smrekovih
hlodov** proda županstvo na
Jezerskem nad Kranjem

potom javne dražbe dne 22. novembra 1911 ob pol 2. uri pop. Hlodi se na licu mesta pod Ravensko Kočno lahko ogledajo. 3418 3

Brzojavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr. priv.

Telefon št. 41.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju, — Ustanovljena 1864. — 29 podružnic. **Vogal Marijin trg — So. Petra cesta.** Delniški kapital in reserve 52.000.000 kron.

Priskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez reutnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 2094

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja.

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje dnarnih vlog na hranilne knjižice dne 31. oktobra 1911. K 68,379.609.

Prometna pisarna za bančno komis. zadeve J. ROZMAN, KRANJ, Glavni trg 129.

Posojila na osobni in realni kredit; vsakovrstne finančne transakcije, posebno olajšanja dolgov potom konvertiranja in fuzije kapitala; eskomptovanje menic in faktur; lombardovanje, nakup in prodaja efektov, zlasti državnih in privatnih papirjev, kot prioritete in zastavnih listin, dalje žrebov, promes, delnic in tujeja denarja; evidenca in revizija žrebanj srečk; zavarovanje vrednostnih papirjev proti kurzni izgubi; depot efektov, dragocenosti, dokumentov; inkasso menic, faktur in dobitkov. — Tozadevna pojasnila ustmeno in pisмено. 2292

Telefon šte. 16.

157

Telefon šte. 16.

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbeno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbenotehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbena in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. Priporoča se za stavbena dela vsake vrste.

Učenea

za slikarstvo in pleskarstvo
: 3347 sprejme takoj :
Friderik Gimi v Celoveu

Priznana najboljši vrsti belega platna za perilo sta:
„Planinsko platno“ po 40 vin.
„Gorenjsko platno“ po 52 vin.
Pri večjem naročilu popust.
Glavna zaloga v Ljubljani:
„Pri Gorenjki“, Pogačarjev trg št. 3.

Lepa hiša za gostilno
na Gorenjskem se jako ugodno proda ali da tudi v najem dobremu najemniku.

Naslov pove uprava lista pod šifro „Goriea“.

M. Rosner & Co.

veležganjarna sadja, Ljubljana
priporoča v svoji lastni žganjarni kuhano

Slivovko
Tropinovec
Brinjevec
Hruševac
Vinsko žganje

V zanesljivih kakovostih oddaja v množinah od 25 litrov naprej.

Organist in občinski tajnik

oženjen z dobrimi izpričevali išče službe. — Prevzame lahko pouk v orkestru in godbi. Nastop takoj. Ponudbe sprejmeuprava lista pod šifro Marljivost 60. 3296 5-1

St. 38.147.

Ustanove za onemogle obrtnike.

Pri mestnem magistratu podeliti je tekoče lelo dvajset, povodom praznovanja 60letnice vladanja Njegovega c. in kr. Apostolskega Veličanstva osnovanih ustanov po 100 K.

Pravico do teh ustanov imajo brez lastne krivde obubožani in onemogli obrtniki ljubljanski.

Prošnje za podelitev teh ustanov vladati je tuuradno do 1. decembra t.l.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 16. novembra 1911.

za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni c. kr. deželne vlade svetnik:

Laschan I. r.

Najboljša češka tvrška! Ceno posteljno perje!
1 kg sivoga, dobro skubljenega 2 K; boljšega 2 K 40; prima polbelega 2 K 80; belega 4 K; belega puha 5 K 10; 1 kg izredno finega, snežnobelega, skubljenega 6 K 40, 8 K; 1 kg puha 6 K, 7 K; belega puha 10 K; najfinejši prsni puh 12 K. — Pri 5 kg se pošlje franko.

Dovršene postelje

iz zelo gostega rdečega, modrega belega ali rumenega nanking-blaga, 1 pernica 180 cm dolga, 120 cm široka z 2 blazinama, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, napolnjena z novim, sivim, zelo trpežnim, puhastim posteljnim perjem 16 K; s polpuhom 20 K; s puhom 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 3 K 50, 4 K; pernice 200 cm dolge, 140 cm široke, 13 K, 14 K 70, 17 K 80, 21 K; blazine 90 cm dolge, 70 cm široke, 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70, spodnje pernice iz močnega, pasastega gradla, 180 cm dolge, 116 cm široke, 12 K 80, 14 K 80. Pošilja proti povzetju od 12 K višje franko. Zamena dovoljena, za nepovoljno denar nazaj. Cenik zastoj in franko. **S. BENISCH, v Dešenici št. 818. Češko.** Cenik zastoj in franko.

IZVIRNI SINGER „66“
Šivalni stroj 20. stoletja

Kupujte samo v naših prodajalnicah ali od njih agentov!
Singer Co. deln. dr. šivalnih strojev.
Ljubljana Kranj Kočevje Novo mesto
Sv. Petra cesta 4. Glavni trg 53. Glavni trg 79. Veliki trg 88.

Tovarna peči
Anton Kovačič, Vič št. 14 pri Ljubljani
(preje Heuffel & Kovačič)
se priporoča slavnemu občinstvu in prečistiti duhovščini za izvršitev vseh v to stroko spadajočih del. 3303
Cene zmerne. Priznana izborni izdelek.
Vzorci in proračuni na razpolago.
Naročila se tudi sprejemajo:
Sv. Jakoba trg št. 5, Ljubljana.

Anton Presker
krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta 14.

se priporoča sl. občinstvu za mnogobrojen poset zlasti pa preč. duhovščini v izdelovanju vsakovrstne duhovniške obleke (talarjev itd.), iz trpežnega in solidnega blaga, po nizkih cenah. 811 52

Dobre vinske sode
iz hrastovega lesa, prav močne in nekatere skoraj nove
od 56—100 litrov
" 200—500 "
" 600—1000 "
proda po nizki ceni
Fran Cascio 2784 1
vinski trgovec
Lingerjeva ulica 1. za Skofjjo
Priporoča se tudi najfiniši vermouthe po zelo ugodni ceni.

Namesto za K 106 — za K 56 —
dobavljam franko na vsako postajo za reklamo, nove vrste
šivalne stroje „Singer“
ki se gonijo z nogo, z elegantno omarico in 10letno garancijo. Odpošljem ko dobim 15 K zadatja, ostanek po povzetju. — Vse vrste šivalnih strojev po cenah na debelo
A. Weissberg, Dunaj II. Untere Donaustrasse 23.
Cenik zastoj in franko. 3251
Dopisuje se v slovenskem in hrvaškem jeziku

Richter-jeva zdravilna ržena kava
je najboljša, kot dokazujejo tisoči priznanih pisem
Vsakemu zavoju po 5 kg se priloži lep, poraben predmet iz niklja, stekla, pred božičem krasno zvonilo za božično drevesce ali po želji igrača **zastoj.**
5 kg stane franko po povzetju K 4 — brez darila K 3 40 po pošti.
KARL RICHTER,
tovarna za zdravilno rženo kavo
Lewin 30, Češko. 3314
Vsakemu zavoju se priloži znamenek zastojjskih predmetov.

I. C. MAYER Zaloga vseh vrst sukna, platna ter manufakturnega blaga. **Manufakturna trgovina** na debelo in drobno. **Ljubljana, Stritarjeva ul.**

IZPELJAVA vseh poslovnih transakcij. — Izdajanje čekov, dakaznic in **KREDITNIH PISEM** za vsa ravnja in stranska mesta tu- in inozemstva.

C. KR. PRIVIL. BANČNA IN MENJALNIČNA DELNIŠKA DRUŽBA
Akc. kapital: 40.000.000 kron. Rezervni zakladi: 17.000.000 kron.
„MERCUR“ DUNAJ I., WOLLZEILE 1.
Osrednja menjalnica:
Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Liza, Brno, Dáchev, Gabiova, N. Gravitz, Krakov, Litomerice, Moravski Zumberg, Müding, Meran, Novi Jičín, Pízen, Praha, Liberec, Dunajsko Novomesto, Cvitava.

NAKUP IN PRODAJA vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev, akcij, prioritete, zastavnice, srečk l. t. d., i. t. d.
Zavarovanje proti izgubi pri žrebanjih srečk in vredn. papirjev
Prospekte in cenike premij zastoj in franko.

Oratorij „Assumpta“. Po dolgem molku smo prejeli od P. Hugolina novo delo, obširno delo z izvirnim slovenskim besedilom, delo, ki bo ponos naše slovenske glasbene literature. — Oduševljen po vspehu „Jejtejeve prisega“ je pričel P. Hugolin v jeseni z večjim delom in je sedaj srečno dokončal. Želel je blaženi Devici na čast zložiti oratorij in v to svrhu naprosil preč. Monsig. Dr. Aleša Ušeničnik za besedilo. Le-ta se je blage volje odzval prošnji in izbral iz sv. pisma obilnega gradiva, ki se nanaša na Devico Marijo, ter izročil preč. gosp. prof. Dr. Mihaelu Opeka v pesnikovanje. Dr. Opeka je imel jako srečno roko in tako je bila podlaga za oratorij.

Kolikor je znano, še noben skladatelj ni zložil Marijinega oratorija, toraj imamo Slovenci prvi čast in zaslugo, da se je sveti bogorodnici posvetilo oratorijsko delo. P. Hugolin bi bil lahko vzel latinsko besedilo in spravil svoje delo med širši svet, a imel je blagi namen, obogatiti domačo glasbeno literaturo; zatorej zasluži, da njegovo delo dobi vstop v vsako izobraženo slovensko družino.

Oratorij ima tri dele: Dormitio (smrt Marijina), Assumptio (v nebovzetje), Coronatio (kronanje). Vsak del traja pol ure in se izvaja nepretrgano. Je pa v oratoriju 9 mešanih zborov, 2 moška, 2 damska, 1 čveterospev, 1 dvospev, 3 bariton samospevi, 1 bas-recitativ, 1 tenor-samospev, 7 sopran-samospevov (Marija), kratek orkestralni vvod in v III. delu velik simfoničen stavek, zmagoslavje. — Kolikor moremo presoditi, bo oratorij naredil velik vtis, zlasti samospevi so pravi biseri slovenske skladbe. Skladba teče gladko naprej in je delo zrele moške dobe.

Ravnokar je izšel klavirski izvleček oratorija na 106 straneh. Prikladna oblika in razločen je tisek. Vsakdo ima tedaj priliko proučevati delo, še preden pride do izvajanja. Čimbolj se kdo seznanja z delom, večji vžitek bo imel od izvajanja.

Delo je založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Vabimo tedaj ljubitelje slovenske glasbe, da si takoj omislijo delo, ki bo zavzelo odlično mesto v naši glasbi. Majhen narod smo in težko je pri nas izdati večje delo brez izgube; zategatelj je dolžnost vseh izobraženih Slovencev zlasti glasbenikov, glasbenih društev, šol in knjižnic, da si omislijo delo, ki stane v bukvarni 8 kron.

!!! Zahtevajte vzorce! !!!
Barhant, flanele, modno blago, opreme

platno, damast, kanafas itd. same novosti, razpošilja izvozna tvrdka 3307—12
V. J. Havliček in brat v Podčrbradeh na Češkem. Razpošilja tudi franko po povzetju 1 zavoj 40 metrov raznovrstnih ostankov od poletnega in zimskega perila v širokosti 1 do 8 metrov samo za 18 kron. — Ugodna prilika! — Izredno ceno!

Najcenejše in najbolj učinkujoče odvajalno sredstvo!

Filipa NEUSTEINA
poslajene odvajalne **kroglice**

(Neustelneve Elizabetne kroglice)

Pred vsemi drugimi podobnimi izdelki imajo prednost te kroglice, proste vsakih škodljivih prisoj, uporabljajo se z največjim uspehom pri boleznih v spodnjem delu telesa, lahno odvajajoče, kri čistijo; nobeno zdravilno sredstvo ni ugodnejše in obenem povsem neškodljivo, da bi preprečilo izvor premnogih bolezni. Radi poslajene oblike jih radi uživajo otroci. Skatljica s 15 kroglicami stane 30 vin. ovoj z 8 skatljic, torej 120 kroglic, stane le 2 K. Če se pošlje napraj K 2-45, se pošlje franko 1 ovoj.

Svarilo! Nujno se svari pred ponarejanji. Zahtevajte Filipa Neustelna „odvajalne kroglice“ Pristne le, če nosi vsaka skatljica in navodilo našo zakonito varstveno znamko v ručič-črnen tisku „Sv. Leopold“ in podpis „Filip Neusteln, Apotheke“. Naše trgovsko sodnijsko zavarovane embalaže morajo imeti našo tvrdko

Filipa Neustelna lekarna
„pri sv. Leopoldu“
— Dunaj, Plankengasse 6. —

Zaloga v Ljubljani: Rihard Sušnik, lekarnar, 3301 in v več drugih lekarnah.

Pri trganju in revmi

poskusite, če ne najdete nikjer pomoči, moj čaj proti trganju. Olajšanje takoj. Zavoj K 5.—, polovični K 3-50. **KAROL ILLEK, Šternberg, Morava,** 3419

Malo posestvo

se išče, solidno zidana hiša, nekaj sadnega vrta in travnika, čim možno kje na **Dojenjskem**, blizu železnice. Cena okolu 3000 kron, po okolnostih tudi nekaj več. Ponudbe pod šifro „Rehač“ na upravo „Slovenca“. 3434

Nizke priložnostne cene.

Velika zaloga konfekcije za dame, narejenih oblek in raglanov za gospode in dečke,

Ogromna izbira najnovjših komadov vseh najmodernejših barv in krojev.

Cene brez konkurence!

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič

Ljubljana, Mestni trg 5.

3452

Vesela novica! Za bolne v grlu in na pljučih, predvsem za take, ki imajo svež ali zanemarjen nahod, star kašelj, dolgotrajno hripavost, zasliženje, naduho, kronično bronhitis, jetiko itd., ti naj v svojo lastno korist poskusijo tako slovit: **Brockhaus-ov čaj.**

Nad 10.000 sijajnih zahvalnih in priznanih pism priča za naravnost sijajne uspehe. Cena zavoju: ca. 100 gr. K 1-80 brez poštnine, ca. 500 gr. K 7-20, ca. 1000 gr. K 12- s poštnino vred. 3422

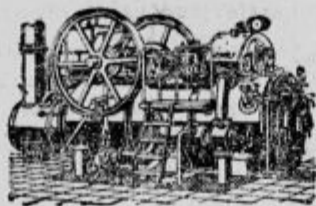
Brockhaus & Co., Berlin — Grunwald.

Narobitve in denarne pošiljave naj se naslovijo na agencijo za Avstrijo: Karel Sohrbakenfuoha, Dunaj XIII | 5, Uttendorfg. 9

Brustlj in Buenos Aires 1910: 3 velike nagrade.

R. WOLF MAGDEBURG-BUCKAU

Podružnica na Dunaju: III. Am Heumarkt šte. 21.

Patentni vročeparni lokomobili

z brezventilnim preciznim upravljanjem.

Originalno strojedelstvo Wolf 10—800 HP. obratni stroji z najvišjo popolnostjo in dobičkom, za industrijo in poljedelstvo.

3458—26

Dosedaj izdelanih nad 720.000 H.

Mestni magistrat

išče za takoj

3448

stanovanje

obstoječe s 4—5 sob.

Oglase sprejema nastanjevalni urad mestnega magistrata ob navadnih uradnih urah.

Lična hiša

pripravna za trgovino ali stanovanje, z lastnim vodovodom, ležeče v lepi in obljuden vasi na Gorenjskem ob državni cesti, blizu letovišča, 1 min. od kolodvora

se proda

pod zelo ugodnimi pogoji. Opozarjajo se na to redko kupčijo manjši trgovci in pensionisti. Naslov pove uprava tega lista.

Najboljše in najceneje so na roko kovane verige

Pošiljajte svoja naročila vsake vrste na roko izdelane verige, zapone, okovja za komate ter drago železno blago naj si bode po vzorcih ali risbah, naravnost pri izdelovalcu

5440 **Petru Kavčniku**

verižnem kovaču na Viču šte. 55, pri valjenem mlinu Edvarda Mesesnela.

Cene nizke! Poštežba točna!

3442

Zahvala

trnovskemu župniku č. g. Ivan Vrhovniku za blagonaklonjenost o priliki mojega slavlja zlate poroke, osobito za ginljivi nagovor in za vso trudoljubivost s katero se mi je moje slavlje neizbrisno vtisnilo v srce. Obenem se tudi zahvaljujema pevskemu zboru, kateri je cerkveno opravilo tako visoko povzdignil, Ljubljana, dne 12. novembra 1911.

Ferdo in Jožefina Burger.

Pazite na sledeče vrstice.

Vaš poklic

Vas sili, da mnogo sedite. Vi trpite na zaprtju.

Preizkušeno in izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek shujajoče in prebavljanje pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo ki oblaži in odstrani znane naslednje nezmernosti, slabe diete, prehlajenja in zoprnega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerne tvorbe kislin, ter krče je dr. Rose balzam za želodec iz lekarn B. Fragnerja v Pragi.

SVARILO! Vsi dell embalaže imajo postavno deponovano varst. znamko

GLAVNA ZALOGA: LEKARNA

B. FRÄGNER-ja, c. in kr. dvar. obavitelja,

„Pri črnen orlu“, PRAGA, Mala strana 205,

— Po pošti se razpošilja vsak den. —

vogal Nerudove ulice. 3119

Cela stekl. 2 K, pol stekl. 1 K. Proti naprej vpošilj. K 1-50 se pošlje manjša steklenica, za K 2-50 velika steklenica, za K 4-70 2 veliki steklenici za K 8- 4 velike steklenice za K 22- 14 vel. steklenic poštnine prosto na vse postaje avstr.-ogr. monarhije.

Zaloga v lekarnah avstr.-ogr. — V Ljubljani: Rih. Sušnik, Dr. G. Piccoli, Jos. Čičmar.

Trgovski uradnik

z veliko prakso in najboljšimi spričevali iz večletnih služb, želi premeniti mesto kot knjigovodja, korespondent ali poslovodja. — Reflektanti naj blagovoljivo naznaniti svoj naslov pod „vesten uradnik“ na upravnitvo tega lista 3287

Kuharica ozir. gospodinja

vajena vseh gospodinjskih del, išče službe, najraje kje na deželi. Naslov pove uprava lista. 3441

Križev pot na platno slikan, umetniško izvršen z okviri ali brez okvirov, se ceno proda. — Naslov pove uprava lista.

Spreten uradnik

se išče za večje tovarniško podjetje: kristjan, 22 — 28 let star, neoženjen, popolnoma zmožen slovenskega in nemškega jezika. Splošna in trgovska izobrazba. Povudbe pod A. B. na upravo tega lista.

Fr. Mally & dr. parna opekarna
v Srednjih Gameljnih 1720
pisarna v Ljubljani, Resljeva cesta št. 2
priporoča svojo izborno zarezano strešno (falc) in zidno opeko na stroj v vsaki množini.

Vsaka gospodinja,

katere želi pripraviti dobro kavo, uporablja najraje „pravega Francka“ s kavnim mlinčkom, ki se izdeluje temeljem največje skrbnosti že dolgo let v zagrebški tovarni.

Ta izborni domači izdelek najtopleje priporočamo.

1554

Zavod za tehnične in elektrotehnične naprave

Dunajska cesta št. 22

LJUBLJANA

nasproti kavarne „Evropa“

konces. podjetje za električne naprave, napeljava električne luči in prenos moči, telefonske in brzojavne naprave. Dobava in montiranje motorjev na bencin in petrolin ter Diesel-ovih motorjev. V zalogi vedno v veliki izbiri: elektromotorji, ventilatorji, obločnice, žarnice, telefoni, vsakovrstni inštalacijski material, mazilna olja in masti, sesalke, svetilniki za elektriko in plin ter sploh vse teh. potrebščine

Mehanična delavnica

sprejema vsakovrstna mehanična dela in popravila vsakovrstnih strojev. Dela se izvrše solidno, točno in po najnižjih cenah. Proračuni na zahtevo zastoj. Zavod za tehnične in elektrotehnične naprave. 748

Dobrodoča in staroznana

restavracija

v sredi mesta Ljubljane se da **takoj v najem.**

Pojasnila daje **IVAN DACHS,** Marija Terezija cesta šte. 16.

Najstarejša slovenska tvrdka te stroke. Obstoji že nad 38 let.

ANA HOFBAUER

imejteljica zaloge cerkvene obleke in orodja Ljubljana, Wolfova ul. 4

si usoja javiti preč. duhovščini ter sl. občinstvu, da izdeluje natančno po naročilu in predpisih vsakovrstne **bandere, baldahine, plašče, kazule, pluvijale, dalmatike, velume, albe, koretije, prte** itd. itd., sploh vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji. Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno ter po najnižjih cenah, ter se prevzemajo tudi naročila na **vezenje, prenavljanje stare obleke** ter sploh vsa popravila.

Zagotavljajo Nitro in najpoštenejše postrežbo, pros. da se pri naročilih izvoli ozirati na prvo domačo tvrdko.

Prodaj svojo hišo v Cerkljah

dvonadstropno, dalje 30 mernikov posevke, pod ugodnimi pogoji. Cena po dogovoru. **Janez Premuzar, Cerklje, Gorenjsko.**

Ivan Buggenig, sodarski mojster, Ljubljana Gesta na Rudolfovo železnico šte. 5. Priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih

sodov.

Prevzema tudi vsa v njegovo stroko spadajoča dela po najnižjih cenah. **Solidno delo. Točna postrežba.**

pomočnik in učenec

event. se sprejme tudi v trgovini dobro izurjeno dekle. **Greg. Koželj, trgovac, Mokronog.**

GLASOVIR

dobro ohranjen, z zelo lepim glasom, se radi pomanjkanja prostora ceno prodaj. Naslov pove uprava lista.

Glače rokavice

za dame po K 1.70, za gospode po K 1.80 ter vse vrste drugih rokavic, dobro blago, dobavlja po nizki ceni **J. Emmer, rokavičar, Praga, II., Jungmanova 11.**

Advokat dr. Ant. Dermota naznanja da ima svojo pisarno v Gorici, via Tre Re 8, I. nadstr.

Lepa stavbna parcela

na Prulah pri Karlovski cesti se prodaja pod ugodnimi pogoji. Šifra: »M. L. 120« na upravištvo »Slovenca«.

Priporočamo manufakturno trgovino

J. Ciuha

Stari trg šte. 1. »POD TRANČO«.

Hiša št. 3 v Gosposki ulici

se takoj prodaja proti plačilu K 58.000 v gotovini in prevzetju vknjiženih hipotek radi odsotnosti gospodarjeve. V hiši so veliki prostori, ki bi porazdeljeni v manjše sobe z malimi stroški znatno dvignili čisti prinos hiše. Več se izve pri oskrbniku istotam.

Išče se kontoristinja s prakso za večje tovarniško podjetje.

Ponudbe pod »Kontoristinja« na upravo tega lista.

Za večje tovarniško podjetje se išče vesten in zanesljiv

poslovodja

Ponudbe pod »Poslovodja« na upravištvo »Slovenca«.

Umetni zavod za cerkveno slikanje

J. HLAVKA

slikar cerkvenih podob Praga Kral. Vinohrady Puchmajerjeva ul. št. 69.

Priporočamo prečastiti duhovščini poznate slike svetnikov, altarne slike, križeva pota, pasijonske slike itd. na platnu, cinkasti pločevini itd., umetniško izvršene po ugodni ceni.

Slike ali načrte pošiljam zastoj na ogled. Dopolnjuje se slovensko. Najboljša priporočila.

SOBA

z dvema posteljama, na Starem trgu šte. 11 a, I. nadstropje.

Vi najdete

lajšavo svojih bolečin, ki jih imate vsled revmatizma, protina ali nevralgije, če rabite izkušeno ter zdravniško priporočeno sredstvo

CONTRHEUMAN

besečni znak za (mentol, saciliziran) kostanjev izvleček) I, ki je vedno zanesljivo sredstvo ki za hitro pomiritev in ozdravljenje, za splahnitev oteklin in zopetno pridobitev pregibnosti členkov in odstranitev utripanja učinke presenetljivo, zanesljivo za vribavanje, masažo ali obkladke. 1 pušica 1 krono.

Izdelovalnica in glavna zaloga v lekarni B. FRAGNER-ja, c. kr. dvornega dobavitelja, PRAGA III., št. 203. Pri naprej plačilu K 1.50 se pošlje 1 pušica franco

Pozor na ime izdelka in izdelovalca! ZALOGA V LEKARNAH.

V Ljubljani: Rib. Sušnik, Jos. Čizmar, dr. G. Piccoli. 3117

Jantarjevi laki in laščilo za sobna tla. Marx-emajl za pode, zid, železo in drugo.

Firnež iz pristnega lanenega olja.

Olje za stroje, prašno olje, karbolneje, čopiče za vsako obrt. - Vse potrebščine za umetnike, slikarje i. t. d.

Oljnate barve, najboljše vrste fačadne barve, vremensko neizpremenljive (Kronsteinerja) barve, in raznovrstne vzorce za

Lake angleške za kočije, lake za pohištvo in druge predmete

Predmete in potrebščine za žgalno in briljantno slikanje.

sobne slikarje.

Delavnica za črkoslikarska, likarska in pleskarska dela Igriška ulica 6, Gradišče.

Brata Eberl

Trgovina oljnatih barv, laka in firneža

Črkoslikarija

likarja, pohištvena in stavbena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeva cesta nasproti hotela Union Telefon 154. Telefon 154.